

Vlaams
Parlement

vergadering **C8**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 4 oktober 2016

INHOUD

INTERPELLATIE van Joris Vandenbroucke aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitspraken van Europees commissaris Marianne Thyssen betreffende de toepassing van de Europese begrotingsregels door de Vlaamse Regering – 3 (2016-2017)	
INTERPELLATIE van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de verklaringen van Eurocommissaris Marianne Thyssen met betrekking tot het buiten de begrotings-doelstellingen houden van het Oosterweelproject door de Vlaamse Regering en de gevolgen hiervan voor de begroting 2017 en de meerjarenbegroting – 4 (2016-2017)	
INTERPELLATIE van Björn Rzoska aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitspraken van Europees commissaris Marianne Thyssen omtrent Oosterweel – 6 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het al dan niet invoeren van de noodtoestand in ons land – 2643 (2015-2016)	23
VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het investeringspact – 2736 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over een nationaal pact voor strategische investeringen – 2810 (2015-2016)	24
VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitvoering van de begroting 2016 – 2725 (2015-2016)	29
VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de fiscale reflectiegroep – 2737 (2015-2016)	36
Bijlage	38
VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over nummerplaatherkenning – 58 (2016-2017)	42

INTERPELLATIE van Joris Vandenbroucke aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitspraken van Europees commissaris Marianne Thyssen betreffende de toepassing van de Europese begrotingsregels door de Vlaamse Regering – 3 (2016-2017)

INTERPELLATIE van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de verklaringen van Eurocommissaris Marianne Thyssen met betrekking tot het buiten de begrotingsdoelstellingen houden van het Oosterweelproject door de Vlaamse Regering en de gevolgen hiervan voor de begroting 2017 en de meerjarenbegroting – 4 (2016-2017)

INTERPELLATIE van Björn Rzoska aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitspraken van Europees commissaris Marianne Thyssen omtrent Oosterweel – 6 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Paul Van Miert

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de werkzaamheden beginnen, wil ik in deze commissie een nieuwe collega verwelkomen, namelijk Paul Cordy, die voormalig collega Jan Hofkens vervangt. Normaal gezien zetelt hier ook parlamentsvoorzitter Jan Peumans, maar die is nog niet aanwezig. Welkom, Paul.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, namens iedereen wens ik u proficiat in uw nieuwe functie en kijk ik uit naar een goede samenwerking met u.

Minister-president, geachte collega's, de afgelopen week was een bewogen week. Maandag hebt u uw Septembeerklaring in het parlement gebracht en dacht u goed nieuws te kunnen brengen voor het Vlaams Parlement en voor de Vlamingen met de aankondiging dat u een begroting kunt voorleggen die in evenwicht is. Dat heeft niet zo lang standgehouden, want op donderdag 29 september heeft Europees Commissaris Thyssen gezegd dat daar geen sprake van kan zijn, toch niet volgens de zienswijze van Europa. Ze heeft gezegd dat – ik citeer – “de uitgaven van de Oosterweelverbinding in de begroting moeten worden opgenomen en zullen worden meegerekend wanneer de budgettaire positie en schuldpositie wordt beoordeeld”. Met andere woorden: u kunt geen uitgaven in uw begroting steken die u niet laat meetellen in uw begrotingsresultaat en voor uw begrotingsdoelstelling.

Een verrassend inzicht heeft die uitspraak van mevrouw Thyssen niet gebracht, want op 5 juli, net voor het zomerreces, is Pieter Kerremans van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) hier naar aanleiding van een advies van de SERV nogmaals komen zeggen dat de SERV zelf, maar ook de Hoge Raad van Financiën en het Rekenhof herhaaldelijk de Vlaamse Regering erop hebben gewezen dat de redenering over het begrotingsevenwicht niet opgaat. Met andere woorden: er is niemand behalve de Vlaamse Regering en de minister-president die de fabel van het begrotingsevenwicht gelooft.

Minister-president, daarom wil ik de boodschap versterken die het Rekenhof hier heeft gebracht tijdens de gedachtewisseling over de tiende voortgangsrapportage

of het masterplan op 2 juni 2016. De heer Debucquoy heeft toen aan minister Tommelein gezegd: 'Wees eerlijk, leg een begroting neer die weerspiegelt wat u met uw middelen doet.'

Wat mij betreft, hoeft deze interpellatie niet te gaan over de redenering die u ons al een aantal keren hebt uitgelegd over waarom u vindt dat die Europese begrotingsregels contraproductief zijn. Meer zelfs, ik kan me daar voor een groot stuk in vinden. Alleen maakt u die regels niet. Die regels zijn wat ze zijn tot op het ogenblik dat ze worden gewijzigd. Mevrouw Thyssen is zonneklaar: als je de regels van vandaag legt naast de Vlaamse begroting, kunnen we alleen maar concluderen dat ze niet in evenwicht is. Dat hebt u trouwens zelf ook toegegeven. Maandag zei u in het parlement: "Onze begroting is in evenwicht." Donderdag hebt u op de radio gezegd: "We gaan in het rood om die broodnodige investeringen in het kader van het Oosterweelproject te doen." Het is maar één stap verder om toe te geven dat in het rood gaan betekent dat je inderdaad niet in evenwicht zult afsluiten.

Minister-president, een tweede element dat ik wil aanraken in mijn interpellatie en dat me wel heeft verbaasd in de uitspraken van mevrouw Thyssen, is dat ze heeft gezegd dat er geen contacten of onderhandelingen met Europa lopen op dit ogenblik. U hebt maandag iets anders gezegd. U hebt maandag in het Vlaams Parlement letterlijk gezegd dat Vlaanderen daarover – dan heb ik het over die elementen die u niet meetelt in uw begrotingsdoelstelling – "in onderhandeling met de Europese Unie is". Dat schijnt niet te kloppen.

Ook minister Bart Tommelein heeft op 2 juni, wanneer we hebben gesproken over de tiende voortgangsrapportage van het masterplan, gewag gemaakt van onderhandelingen met Europa. Hij heeft gezegd dat Europa geen neen heeft gezegd, dat Europa gewoon nog niets heeft gezegd. U hebt het over een antwoord dat uitblijft op een vraag die zou zijn gesteld door de Vlaamse Regering.

Afgelopen vrijdag was er hier een bijzonder interessante uiteenzetting door Steven Engels, economisch adviseur bij de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in België over het Europees Semester, een opleiding voor parlementsleden en medewerkers. Daar is ook de vraag gesteld: waarom zegt Marianne Thyssen dat er geen onderhandelingen zijn met Europa? Hij heeft letterlijk gezegd – ik citeer: "Er zijn geen onderhandelingen die zouden leiden tot een herziening van de manier waarop met Oosterweel in de Vlaamse begroting moet worden omgegaan." Dat zegt Steven Engels van de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in België.

Het is dus zonneklaar dat er een tegenspraak is tussen wat mevrouw Thyssen heeft gezegd en wat bij monde van u, minister-president, afgelopen maandag en door de Vlaamse Regering in het algemeen al maanden wordt beweerd in het Vlaams Parlement.

Minister-president, daarom wil ik u graag de volgende vragen voorleggen. Zijn er nu wel of niet "onderhandelingen met Europa" over de wijze waarop de Vlaamse Regering de investeringen voor het Oosterweelproject mee moet nemen in haar begroting?

Als die er zijn, met wie vinden die plaats? Kunt u duiding geven bij de chronologie en de inhoud van die gesprekken? Waarom denkt u dat mevrouw Thyssen zegt dat er geen onderhandelingen lopen?

Mijn volgende vraag gaat over het begrotingsevenwicht waarmee u dacht te kunnen uitpakken op maandag. Kunt u nog steeds volhouden dat u een begroting in evenwicht zult voorleggen tegen eind oktober? Zo ja, is dat dan conform de

Europese begrotingsregels? Als u dat nog nastreeft, betekent dat dat u een aantal stukken die u al hebt ingediend, zult terugtrekken en dat u opnieuw de onderhandelingen in de schoot van de regering zult opstarten? Of zult u nu voor eens en voor altijd eerlijk en duidelijk aan het Vlaams Parlement en aan de Vlamingen zeggen hoe het nu precies zit met uw begroting? Volgens de huidige stand van de regelgeving in Europa is die niet in evenwicht.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ministers, de timing van de enige Eurocommissaris die dit land telt, mevrouw Marianne Thyssen, was toch wel zeer opvallend. Ze heeft gezegd dat er blijkbaar geen onderhandelingen zouden zijn met Europa over de financiering van de Oosterweelverbinding. En ze deed die uitspraak de dag nadat wij hier in het parlement een heel plenair debat hebben gevoerd over een begroting die al dan niet in evenwicht is, en waarin u, net als in de voorbije maanden, een aantal keer hebt vermeld dat er voor Oosterweel onderhandelingen lopende zouden zijn met Europa en dat het allemaal wel in orde zou komen.

Mevrouw Thyssen deed haar uitspraak ook net in de week waarin u, minister-president, op de dag van de Septemberverklaring 's avonds naar de VRT-studio's mocht, om daar in een uitzending van Terzake te gaan zeggen, op de vraag of het van Europa mag om dat buiten de begroting te laten: "Dat weten we nog niet. We zijn nog in onderhandeling met Europa." U voegde daar zelfs aan toe: "Er komt enige opening in Europa." Waar u dat dan vandaan haalt, zult u straks wel toelichten.

Nochtans is Marianne Thyssen zeer formeel. Ze zegt niet alleen dat er geen onderhandelingen lopen, ze zegt zelfs dat er op dit moment hierover geen contact is tussen Europa en de Vlaamse Regering. Ze zegt daarbij zelfs: "Er zijn projecten waarvan ik in de pers lees dat de Vlaamse Regering die uiteindelijk volledig zelf gaat financieren." Ze leest dat dus in de pers, en verneemt dat niet in contacten met of via briefwisseling met de Vlaamse Regering.

Nochtans schermt u er al enige tijd, minstens sinds maart 2015, mee dat u over die financiering van de Oosterweelverbinding met de Europese Commissie in contact zou staan. Op 2 maart 2015 hebt u op een persconferentie bekendgemaakt dat Oosterweel in vijf delen zou worden gekapt en dat het project dan volgens de Europese begrotingsregels zou kunnen gebeuren.

U hebt er de voorbije twee jaar, sinds uw aantreden, in dit parlement altijd mee geschermd dat u er bij de Europese Commissie al enige tijd op aandringt om een en ander te kunnen organiseren volgens uw inzichten. U zegt daar ook telkens bij dat de Europese begrotingsregels grote investeringen in de weg staan en dat die regels haaks staan op de ambitie rond het realiseren van diezelfde investeringen.

Collega Vandenbroucke heeft al aangehaald dat ook het Rekenhof zich al enige keren kritisch heeft opgesteld ten opzichte van uw meerjarenraming en de financiering van de Oosterweelverbinding.

Wat is uw reactie op de verklaringen van Eurocommissaris Marianne Thyssen over de begrotingstechnische discussie in verband met het Oosterweelproject? Wat betekent dit concreet voor de Vlaamse begroting 2017 en de Vlaamse meerjarenbegroting?

Liepen of lopen er nu al dan niet onderhandelingen met de Europese Commissie over de begrotingstechnische aanpak van Oosterweel enerzijds en het in aanmerking komen voor de Europese investeringsclausule anderzijds? En zo ja, op

welke manier lopen die contacten? Wanneer zijn die gebeurd? Met wie hebt u daarover contact gehad?

De Vlaamse Regering heeft in het verleden ook gezegd dat Oosterweel in aanmerking zou kunnen komen voor steun uit het Europees Fonds voor Strategische Investerings. Kunt u nu al antwoorden op de vraag of het project al dan niet in aanmerking komt voor die steun?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, ik wil even terugkeren naar de essentie, waarom er vandaag drie interpellanten zijn die u – in mijn ogen terecht – willen ondervragen over het een en het ander dat u zelf hebt verklaard in de marge van de Septemberverklaring. Het gaat dan over die begrotingstechnische behandeling van Oosterweel en de vraag of er nu al dan niet wordt onderhandeld met Europa.

U hebt in de plenaire vergadering duidelijk gezegd: "We zijn daar inderdaad over in onderhandeling met de Europese Unie." Net als de vorige twee collega's vind ik dat uw uitspraken in schril contrast staan met de verklaringen van de Europese commissaris voor Werk en Sociale Zaken, mevrouw Thyssen. Zij verklaarde in de pers zeer duidelijk dat er over Oosterweel op dit moment geen contacten of onderhandelingen zijn met Europa en dat met andere woorden de uitgaven die u plant, beoordeeld zullen worden volgens de regels.

Bovendien heeft ze zeer duidelijk verklaard – dat fragment is ook terug te vinden – dat er over het Oosterweeldossier het afgelopen anderhalf jaar geen contacten zijn geweest met Eurostat. Dat zijn belangrijke uitspraken, zeker wanneer u, minister, gisteren, maar geregeld ook al in de voorbije jaren, in het parlement hebt aangekondigd dat u over de investeringen voor Oosterweel met Europa contact had en in onderhandeling was. Ik heb met andere woorden de indruk dat u de afgelopen twee jaar ook uw ministers van Financiën en Begroting en het Vlaams Parlement blaasjes hebt wijsgemaakt.

In uw reactie verwijst u onder meer naar de position paper die de Vlaamse Regering heeft opgemaakt en die u – daar ga ik van uit – bij de Europese Commissie hebt ingediend. We hebben hier al verschillende keren van gedachten gewisseld over de toepassing van de ESR-regels op Vlaams niveau. Ik zal niet het hele citaat voorlezen, maar u geeft zeer duidelijk aan welke uitdaging u in uw position paper hebt aangekaart. U had het ten eerste over de ESR-regels en beweert daarbij zaken die volgens mij helemaal niet kloppen met de manier waarop de Europese Commissie de ESR-regels hanteert. Ten tweede spreekt u over de afwijkingsclausule voor strategische investeringen, waarnaar de collega's ook al hebben verwezen.

En dan is er de begroting in evenwicht. Daarnet kregen we van de voorzitter en secretaris van de commissie nog een document. Het wordt steeds leuker. U hebt een nieuwe term gevonden: evenwichtsbegroting. U probeert uzelf ervan te overtuigen dat u wel degelijk een begroting in evenwicht indient. Alleszins heeft uw eenzijdig handelen wel degelijk een impact op de begrotingsdoelstellingen. Want daarover gaat het. Het zit niet in onze begroting, wordt altijd gezegd, maar wel in onze doelstellingen. Die doelstellingen en de manier waarop u met Oosterweel omgaat, hebben wel degelijk een impact op de nv België. Het traject van het dossier in het Overlegcomité toont dat ook aan. Sinds december 2013 bestaat er een samenwerkingsakkoord en net zoals in 2015 zullen de gewesten ook in 2016 enkel akte nemen van het structureel stabiliteitsprogramma en zullen ze onderling geen afspraken maken over de begrotingsinspanningen om tegen 2018 voor alle overheden samen een structureel evenwicht te bereiken. Door Oosterweel buiten de begroting te houden – het zit er wel in, maar het zit niet in het evenwicht – legt

u een tekort op de tafel van nv België en schuift u eenzijdig en zonder overleg de hete aardappel door naar de federale overheid. Zo'n formeel akkoord in het Overlegcomité over het stabiliteitspact is natuurlijk nodig omdat de federale overheid en ook de andere gewesten hun fiat moeten geven voor de Vlaamse investeringen in Oosterweel. Aangezien Europa een boeking buiten saldo van deze investering niet toestaat en per jaar 500 miljoen euro of 0,11 procent van het bbp wordt ingezet, moeten de federale overheid, Wallonië en Brussel dat gat telkens dichtfietsen op weg naar het structureel begrotingsevenwicht in 2018. U kunt er misschien mee lachen, mijnheer Diependaele, maar nu wordt dat gat gecreëerd en het zal de komende jaren alleen maar groter worden. En daarover hebt u op het ogenblik geen formeel akkoord met de verschillende entiteiten van de nv België.

Bovendien, minister, ga ik ervan uit dat mevrouw Thyssen haar uitspraken niet zomaar doet en dat het wel degelijk klopt dat u over de technische behandeling van Oosterweel het afgelopen anderhalf jaar geen contact, geen onderhandelingen hebt gehad met de Europese Unie.

Ik heb dan ook volgende vragen. Heeft de Vlaamse Regering sinds het indienen van de position paper contacten gehad of onderhandelingen gevoerd met Eurostat of de Europese Commissie over de begrotingstechnische behandeling van Oosterweel?

Zo ja, kunt u een overzicht geven van alle formele en informele contacten met instellingen van de Europese Unie rond de begrotingstechnische behandeling van Oosterweel?

Zo nee, hoe rijmt u dat ontbreken van formele en informele contacten met instellingen van de Europese Unie rond de begrotingstechnische behandeling van Oosterweel met uw eerdere uitspraken over onderhandelingen, niet enkel in de plenaire vergadering van vorige week, maar ook eerder al in andere vergaderingen van het Vlaams Parlement?

Klopt het dat de Vlaamse Regering de beslissing om Oosterweel buiten het evenwicht te houden, eenzijdig heeft genomen, lees zonder formele goedkeuring van de Europese Unie en zonder akkoord in het Overlegcomité?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: U weet dat de Vlaamse Regering een grote voorstander is van de circulaire economie, maar ik ben stomverbaasd over deze recyclage van debatten die enkele dagen geleden zijn gevoerd. Over het eerste punt van deze interpellaties is exhaustief gedebatteerd, niet alleen dit jaar, maar ook vorig jaar, niet alleen in de plenaire vergadering, maar ook in commissies. Ook uw laatste vraag, mijnheer Rzoska, is uitvoerig beantwoord. Ik zal straks naar de commissieverslagen verwijzen. Als u zich onledig wilt houden met het telkens opnieuw poneren van dezelfde standpunten, dan is dat uw zaak. Alleen slaagt u erin daarmee mensen in de publieke opinie en media te beïnvloeden, en dat vind ik een kwalijke zaak.

Niemand van de Vlaamse Regering heeft ooit gezegd dat we de Oosterweelconstructie buiten de begroting houden. We hebben daarover steeds open kaart gespeeld en dat hebben we opnieuw in de plenaire vergadering van vorige week gedaan. Niets in de zakken, niets in de mouwen. Vanaf het begin zijn we daarover in alle begrotingsdocumenten duidelijk geweest. Ik citeer de algemene toelichting bij de aanpassing 16, een zeer recent document, waarover uitvoerig werd gediscussieerd.

"Vanaf het jaar 2017 streeft de Vlaamse Regering naar een nominaal evenwicht. De Vlaamse Regering wenst" – ik citeer letterlijk – "de bouwkosten gerelateerd aan de Oosterweelverbinding die door de Vlaamse Regering aangezien wordt als

een eenmalige productieve investering met groot economisch belang voor het hele land en de uitgaven in verband met de investeringen in A1/A3 ziekenhuisinfrastructuur die reeds voor de bevoegdheidsoverdracht in het kader van de 6de Staatshervorming uitgevoerd werden, maar in de komende jaren nog een ESR-impact hebben, buiten deze begrotingsdoelstelling te houden.”

Collega's, u zult zich herinneren dat ik helemaal in het begin van deze regering, toen we de dading met Noriant hebben gesloten, exact hetzelfde heb gezegd, dat we daar nooit enige onduidelijkheid over hebben laten bestaan. Dat is uitgebreid aan bod gekomen in de plenaire vergadering en in deze commissie. We hebben altijd gezegd dat we voor de bouwkosten – ik benadruk, alleen de bouwkost, want er zijn heel wat kosten opgenomen in de BAM-begroting (Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel), er zijn dit jaar heel wat bouwkosten waarvoor we wel in evenwicht gaan, namelijk alle voorbereidende werken – dat we voor de echte bouwkosten die we volgens de bestaande ESR-regels moeten boeken in integraliteit tijdens de constructiefase, in het rood zouden gaan en dat we daarvoor schuld zouden opbouwen. We hebben dat ook verantwoord.

Ik ben blij te vernemen dat minstens een van de interpellanten zo eerlijk is te zeggen dat hij het eens is met die redenering. Ik daag u alle drie uit: zeg nu zelf of u vindt dat we daar voor enkele jaren bijkomende zware belastingen moeten voor heffen, zware besparingen moeten voor doorvoeren of andere investeringen in scholen, sociale woningen enzovoort moeten schrappen, niet voor 2017, maar vanaf 2018 voor bedragen van 500 à 600 miljoen euro per jaar.

We verdedigen die optie en we weten waarom we die verdedigen. Een: het is een investering van dermate maatschappelijk, economisch en strategisch belang op regionaal, nationaal en zelfs Europees niveau dat Vlaanderen deze investering sowieso moet doen met het oog op het realiseren van de langetermijndoelstellingen voor duurzame groei en werkgelegenheid. Twee: ze is van een dermate budgettaire omvang met investeringspieken tot 600 miljoen euro per jaar dat er bijkomend voor besparen absoluut contraproductief zou zijn en maatschappelijk niet meer te verantwoorden. Investeringen in welzijn, in onderzoek en ontwikkeling, in infrastructuur, in scholenbouw, in sociale woningbouw terugschroeven gedurende die jaren zou maatschappelijk onverantwoord zijn.

Ten slotte is dit een investering die zichzelf terugbetaalt – dat hoor ik niet in uw pleidooien – via de terugbetaling van tolgelden. Het is structureel begrotingsmatig te verantwoorden om hiervoor tijdelijk een schuld op te bouwen, omdat die schuld op termijn wordt afgebouwd door het terugverdienmodel dat achter die investeringen zit. Ik heb het dan nog niet over de terugverdieneffecten voor de federale staat, met de enorme btw-ontvangsten, en ook niet over de terugverdieneffecten met de grote tewerkstellingseffecten die dit project met zich mee zal brengen. Dat is meermaals beklemtoond in deze commissie. Ik verwijs illustratief naar het debat met minister Tommelein begin juli 2016 in deze commissie naar aanleiding van het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het begrotingsbeleid 2017 van de Vlaamse Gemeenschap. In het verslag van de heer Bertels is dat expliciet aan bod gekomen.

De Vlaamse Regering heeft altijd, ook in haar meest recente formele communicatie naar de Europese Commissie, dit standpunt met betrekking tot het niet meenemen van de uitgaven voor de Oosterweelverbinding in haar eigen begrotingsdoelstelling even consequent en transparant vermeld. Dit gebeurde zeer concreet in het meest recente stabiliteitsprogramma van België van 29 april 2016, waarin de Vlaamse Regering op pagina 37 stelde, en ik citeer letterlijk want het is, zoals het hoort, in het parlement besproken: “De bouwkosten gerelateerd aan de Oosterweelverbinding – door de Vlaamse Regering beschouwd als een eenmalige productieve investering met een groot economisch belang op

zowel lokaal, regionaal, landelijk als euregionaal vlak – zullen komende begrotingsjaren buiten deze begrotingsdoelstelling worden gehouden. De Vlaamse Regering is daarnaast van mening dat de bredere problematiek van inpasbaarheid van uitzonderlijke strategische investeringen in de budgettaire paden van de diverse overheden verder uitgediept moet worden in de op te richten inter-federale werkgroep ter zake.”

Hetzelfde standpunt hebben we ingenomen in het Nationale Hervormingsprogramma 2016 van België. Ik citeer op pagina 14: “De Vlaamse Regering zal in de jaren 2016-2019 blijven inzetten op een groeivriendelijk begrotingsbeleid en streeft binnen het meerjarig kader dat door de Hoge Raad van Financiën is uitgezet naar een nominaal evenwicht vanaf het jaar 2017.” Een nominaal evenwicht dat we dus halen, collega’s. Dit was onze doelstelling. We zijn tamelijk ferm geweest in onze vooropstelling en we halen dat ook, en inderdaad houden we die Oosterweel buiten de begrotingsdoelstellingen.

Ik citeer verder: “In de berekening van dit nominaal evenwicht worden de kosten van de bouw van het Oosterweelproject buiten beschouwing gelaten, daar de Vlaamse Regering de Oosterweelverbinding als een eenmalige productieve investering van groot economisch belang aanziet.”

Beide documenten – het stabiliteitsprogramma met betrekking tot de maatregelen inzake het Belgisch begrotingsbeleid en het Nationaal Hervormingsprogramma met betrekking tot de maatregelen inzake het Belgisch economisch beleid – passen in het Europees semester waarbij de Europese Commissie een gedetailleerde analyse maakte van de plannen voor budgettaire, economische en structurele hervormingen in België en op basis hiervan aanbevelingen formuleerde voor de komende twaalf tot achttien maanden. Er is gerefereerd aan het gesprek met de heer Engels. Vorige week vrijdag is hij in de commissie geweest. In de vorige periode hebben we daar heel uitdrukkelijk over gediscussieerd, en over het Vlaams Hervormingsprogramma.

Op voorstel van de Europese Commissie formuleerde de Raad op 12 juli 2016 de aanbevelingen over het Nationale Hervormingsprogramma 2016 van België met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2016 van België. Hoewel de Oosterweelverbinding in deze aanbevelingen niet expliciet nominatief vermeld staat, wordt er toch vrij duidelijk naar verwezen in de vaststellingen en de aanbevelingen.

Ik citeer opnieuw uit de overwegingen: “Ondermaatse infrastructuur en hardnekkige knelpunten ondermijnen eveneens de productiviteitsgroei en investeringen. In het vervoersnetwerk zijn investeringen het dringendst nodig. Door zijn geografische ligging, gecombineerd met de aanwezigheid van internationale organisaties, heeft België een groot aantal distributiecentra, logistieke bases en internationale hoofdkantoren van diverse ondernemingen weten aan te trekken. De verkeerscongestie tijdens de spitsuren blijft echter toenemen waardoor de aantrekkingskracht van het land voor buitenlandse investeerders vermindert en grote economische en milieukosten ontstaan. België zal naar verwachting zijn doelstelling voor vermindering van de broeikasgasemissies voor 2020 niet halen en kampt bovendien met ernstige problemen van luchtvervuiling. Gezien de hoge concentratie van economische activiteit rond de hoofdstad en de havens zijn de meest urgente uitdagingen het verbeteren van de basisinfrastructuur voor spoor- en wegvervoer en de aanleg van ontbrekende schakels tussen de belangrijkste economische centra.”

En uit de aanbevelingen: “(...) beveelt aan dat België in 2016 en 2017 de volgende actie onderneemt: verbeteren van de capaciteit om te innoveren, met name door het bevorderen van investeringen in op kennis gebaseerd kapitaal,” – wat

we doen – “vergroten van de concurrentie in de sector van de zakelijke dienstverlening en de detailhandelssector door het afschaffen van onnodige operationele restricties en vestigingsbeperkingen. Verhelpen van tekortkomingen op het gebied van investeringen in vervoersinfrastructuur en energieopwekkingscapaciteit.”

Ook in het meest recente rapport van de Europese Commissie van 18 mei 2016 in het kader van de EDP-procedure (excessive deficit procedure of buitensporig-tekortprocedure) verwijst de Europese Commissie uitdrukkelijk en positief naar de vooropgestelde groei in publieke investeringen, in het bijzonder ten gevolge van ‘large investment projects at regional level’.

Uit voormelde formele reacties van de Raad en de Europese Commissie leidt de Vlaamse Regering dan ook af dat de Europese Commissie vanuit economisch en begrotingsbeleid principieel positief staat ten opzichte van de investering in de Oosterweelverbinding. Dat is natuurlijk geen akkoord, collega’s, met de begroting zoals we die voorstellen.

De volgende procedurele stap in het Europees semester is het opnieuw indienen van de ontwerpbegroting van België voor het jaar 2017 tegen 15 oktober 2017. Uiteraard zal hierin opnieuw het Vlaamse standpunt met betrekking tot de budgettaire behandeling van de Oosterweelverbinding worden opgenomen. Voor degenen die zeggen dat we zaken verdonkeremanen: u kent allemaal het cijferboekje dat minister Tommelein en ikzelf hebben voorgesteld. Welnu, als u kijkt naar het vorderingensaldo ziet u uitdrukkelijk de vermelding van de kosten van de Oosterweelconstructie ten bedrage van 80,6 miljoen euro. We gaan dat indienen en ons standpunt daarin opnemen.

Vervolgens zullen er eind 2016 en begin 2017 formele ontmoetingen zijn met de Europese Commissie met betrekking tot deze ontwerpbegroting 2017. Financiën en Begroting zal dat opnieuw doen, net zoals we daar altijd over discussiëren en onderhandelen. Dat is met het oog op het advies dat de Commissie vervolgens opstelt voor de Raad met betrekking tot deze begroting.

Na nieuwe bilaterale contacten zullen we, in het kader van het Europees semester 2017, pas in de lente 2017 potentieel een formele reactie kunnen verwachten vanuit de Europese Raad en Commissie op ons standpunt.

Ik wil hierbij twee elementen benadrukken. Hoewel de Oosterweelinvestering budgettair zwaar doorweegt voor de Vlaamse begroting, hebben in het kader van de toetsing van de naleving van het preventieve deel van het Europese stabiliteits- en groeipact (SGP) en de Europese schuldnorm, dit vooropgesteld Vlaams tekort en de samenhangende tijdelijke – ik druk hierop, want er is een terugverdieneffect – Vlaamse schuldopbouw slechts een relatief beperkte impact en dit in het licht van de nominale en structurele begrotings- en schuldevoluties van de federale en de andere regionale overheden.

Collega’s, als we niet in evenwicht zijn door die vier tot vijf jaar durende werken aan de Oosterweelverbinding, dan zal dat gaan over 0,12 tot 0,14 procent, maar minder dan 0,15 procent van het BNP. Als alle entiteiten in dit land zich in de komende jaren beperken tot een tekort van 0,14 of 0,15 procent van het BNP, dan is het hier feest. Dan zal iedereen welgezind naar huis gaan.

In haar afweging van de excessive deficit procedure (EDP) houdt de Europese Commissie altijd rekening met de economische situatie en andere relevante factoren. Zeker in dat laatste kader en gesterkt door de aangehaalde Europese aanbevelingen – telkens opnieuw doet Europa aanbevelingen: investeer in uw wegnelpunten rond uw havens, verbind uw grote knooppunten met elkaar – denken we een naar de Europese Commissie en de Raad verdedigbaar dossier te kunnen voorleggen.

Daarnaast en parallel nemen wij en onze diplomaten elke gelegenheid te baat om in meestal informele contacten met de Europese administratie (DG GROW, DG MOVE, DG ECFIN), de Europese commissarissen Dombrovskis, Bienkowska en hun kabinetten (Bulc, Katainen en Vella) ook de bredere problematiek van investeringen en Europees begrotingsbeleid aan te kaarten.

Ik heb persoonlijk met Europees commissaris Bienkowska gesproken. Ex-collega Turtelboom sprak persoonlijk met Europees commissaris Dombrovskis. Er zijn contacten geweest met de kabinetsmedewerkers van Bulc, Katainen en Vella. Ook onze vertegenwoordigster bij de Europese Commissie grijpt elke gelegenheid te baat om die gesprekken te voeren.

Of dit zich nu concreet moet vertalen in een wijziging van de Europese statistische regels, het Europees Stelsel van de Rekeningen (ESR) en bijvoorbeeld afschrijvingen moet toelaten, dan wel in een versoepeling van de in het stabiliteits- en groeipact ingeschreven flexibiliteitsclausule voor investeringen - artikel 5 van de Verordening (EG)? Ook Marianne Thyssen heeft daarnaar verwezen. De verordening laat toe dat je in de richting van het pad dat je moet volgen voor het groei- en stabiliteitspact een flexibiliteit kunt hebben. Ze heeft in De Vrije Markt op de VRT – ook vermeld op derefactie.be – uitdrukkelijk gezegd na het drama met Caterpillar in Gosselies dat ze dit een spoor vindt waarover moet worden nagedacht. Ik zal het voorzichtig uitdrukken, want ze was affirmatiever. Dit debat leeft meer dan ooit en evolueert gunstig in de geesten en de standpunten ter zake. Ik verwijs naar wat er staat op derefactie.be van 2 september jongstleden naar aanleiding van de sluiting van de Caterpillarfabriek te Gosselies.

Mevrouw Thyssen zegt daar: "Het is niet de bedoeling om de gestrengheid te verlaten, maar we kunnen de regels wel eens ten gronde bekijken om te zien of er toch niet iets meer ruimte kan zijn om overheidsinvesteringen te bevorderen op het ogenblik dat de rente laag is."

We hebben nog een stap verder gezet. In onze onderhandelingen met de Europese Unie heb ik gevraagd aan federaal minister Van Overtveldt om dit ook op de Europese Raad van ministers te brengen. Hij heeft dat ook gedaan. Hij heeft het recentelijk aangekaart op Ecofin, de Raad Economische en Financiële Zaken, waarin naast de Europese Commissie ook de ministers van Economische Zaken en van Financiën van alle lidstaten zetelen. Dat was op 11 juli jongstleden. Hij heeft me gezegd dat hij sympathie ontwaarde bij zijn Europese collega's voor de stelling die we daarover ontwikkelen.

Tot slot wijs ik er nog op dat conform de op vraag van Vlaanderen in het Overlegcomité gemaakte afspraken bij het stabiliteitsprogramma, er binnenkort een interfederale werkgroep opstart waarin onder meer de problematiek van de overheidsinvesteringen aan bod zal komen. Ik heb in de plenaire vergadering gezegd dat ik terugkwam van het Overlegcomité en dat naar aanleiding van het gesprek over het investeringspact een van de thema's is – waar iedereen het interfederaal over eens is – het probleem van de mogelijke afschrijvingen van zware, duurzame, groeibevorderende uitzonderlijke investeringen.

Waarom zegt mevrouw Thyssen dat er geen onderhandelingen lopen? Zij doelt ongetwijfeld op haar bevoegdheid, op de pps-constructies, op Eurostat. Met Eurostat, met mevrouw Thyssen hebben we inderdaad met succes onderhandelingen gevoerd over twee dossiers: het dossier over de bruggen over het Albertkanaal, waar een pps-constructie voor is, en het nieuwe dossier over de kleine pps'en in Scholen van Morgen. Daarvoor hebben we een principieel groen licht gekregen van de Europese Commissie, weliswaar onder voorbehoud dat de contracten moeten worden voorgelegd. Maar voor die twee pps-constructies waar mevrouw Thyssen voor bevoegd is, zijn er gesprekken gevoerd met haar diensten.

De derde Scheldekruising is daar inderdaad niet ter sprake gekomen. Dat is ook vanzelfsprekend. We hebben gezegd dat we het roer omgooien. Dat is allemaal duidelijk voor jullie, jullie weten toch al lang dat we zijn afgestapt van de pps-constructie. Nadat we een dading hebben kunnen sluiten met Noriant, gaan we dat nu op een andere manier doen, gaan we dat aanbesteden in vijf loten en afstappen van de pps-constructie. Dus is het evident dat die besprekingen met betrekking tot de mogelijkheid om tot afschrijving te komen van de investeringen of de mogelijkheid om een beroep te doen op de verordening inzake de flexibiliteit, niet passen in die pps-gesprekken die zijn gevoerd met de diensten van mevrouw Thyssen. Ik heb geschetst welke contacten er zijn geweest, hoelang we er al mee bezig zijn, dat we permanent proberen elke gelegenheid daartoe aan te grijpen, zeer recent nog op de Ecofin-raad. Ikzelf zal hopelijk heel binnenkort daarover persoonlijk in gesprek kunnen gaan met de bevoegde Europees commissaris Moskovici.

Ik zie dus geen enkele reden om de begrotingsdocumenten bij te stellen. Ik daag de oppositie uit. Zeg het maar als u vindt dat we in 2018, 2019, 2020 en 2021 die 600 miljoen euro mee moeten nemen in het begrotingsevenwicht, dat we daarvoor vijf jaar lang belastingen moeten heffen, dat we vijf jaar lang zware besparingen moeten doen of vijf jaar lang geen andere investeringen kunnen doen. Zegt u het maar. We zijn daar heel open en duidelijk over geweest. Die vraag verrast me dus. Mochten we hebben gezegd dat het allemaal zo'n beetje onder tafel is gebeurd, neen, dit is open en transparant gecommuniceerd vanaf dag één toen we het roer hebben omgegooid met betrekking tot de Oosterweelverbinding.

De begroting 2017 is nominaal in evenwicht. Ik wil dat benadrukken. Dat was onze doelstelling. Ik ben ontzettend trots dat we daar samen met de collega's in geslaagd zijn. Ik wil er nog eens op wijzen. Die 3 procentnorm is eigenlijk bedoeld om investeringen te kunnen doen. Maar door het grote federale tekort is dit bij ons aartsmoeilijk. In andere landen maakt men gebruik van de 3 procentnorm om dat soort investeringen te kunnen doen, maar België in totaliteit zit tegen dat plafond van die 3 procent en zit dus met een aantal recurrente, passieve uitgaven die niet bruikbaar zijn voor actieve investeringen. Dat is dus het probleem hier, maar dat doet niets af aan onze overtuiging om hier op die manier door te gaan.

Komt het project in aanmerking voor steun uit het Europees Fonds voor Strategische Investeringen (EFSI)? De Vlaamse Regering heeft de EFSI-piste voor het Oosterweelproject laten onderzoeken, maar omdat het project gestructureerd is als een 100 procent publieke investering, past dit moeilijk in het huidige EFSI-kader, aangezien de EFSI-verordening het aantrekken van zoveel mogelijk privékapitaal vereist.

Dat spoor hebben we dus voorlopig verlaten. Nu zijn we volop aan het proberen om hiervoor een klassieke EIB-financiering (Europese Investeringsbank) te bereiken. Diverse diensten van de Vlaamse overheid zijn daarbij betrokken.

Mijnheer Rzoska, uw laatste vraag is een overbodige vraag, want ook dit is hier volledig besproken in het Overlegcomité. Ik verwijs naar het verslag namens de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting van de collega's Bertels en Van Rompuy over het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2016, stuk 19, nummer 6. Daar hebben we heel uitdrukkelijk meegedeeld, ook aan het Vlaams Parlement, dat het stabiliteitsprogramma van België niet is goedgekeurd op het Overlegcomité van 29 april 2016, net zoals het voordien ook al niet was gebeurd. Daar is akte van genomen. Vlaanderen heeft gezegd: we lopen ons eigen traject. We hebben ons sterk gemaakt om in 2017 naar een nominaal evenwicht te gaan. Dat nominaal evenwicht doen we, ondanks de bijkomende tegenvallers, ondanks de vervroegde bijkomende afrekening die we van de federale overheid hebben gekregen. Dat wil ik nog eens beklemtonen.

We nemen volgend jaar ook de indexsprong mee vanaf 1 augustus, ook al is het onzeker dat die op 1 augustus valt. Misschien valt die maar twee of drie maand later. Het is dus een correcte begroting, waarin we rekening houden met alle elementen. Heel klaar en duidelijk zeggen we: de eigenlijke constructie van Oosterweel, dat is iets wat buiten het begrotingsevenwicht valt. Zelfs op kruissnelheid is dat zeer, zeer miniem. Het gaat over minder dan 0,15 procent van het bnp.

Ik herhaal mijn vraag aan de oppositie: zeg duidelijk of u vindt dat er een evenwicht moet worden bereikt, inclusief de zeer grote, uitzonderlijke, eenmalige bouwkosten voor Oosterweel.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Minister-president, u bent inderdaad een fervent aanhanger van de circulaire economie, want inzake het eerste deel van uw antwoord hebben we inderdaad uittentreuren gehoord in het parlement: 'ja, ja, die uitgaven staan in de begroting.' En u houdt ze buiten uw begrotingsdoelstellingen. Ik vind niet dat wanneer u die wel in uw begrotingsdoelstellingen opneemt, zoals Europa het vraagt, u waanzinnige besparingen of belastingen aan Vlaanderen moet opleggen om alsnog naar een evenwicht te gaan. Ik heb niemand daarvoor horen pleiten. Ik vraag u om eerlijk te zijn, om uit te leggen aan het parlement en aan de mensen in Vlaanderen waarom er goede redenen zijn om het evenwicht niet te bereiken, want zolang de Europese regels zijn wat ze zijn, hebt u geen begroting in evenwicht in de huidige omstandigheden. Daar was mevrouw Thyssen zonneklaar over.

U doet me een beetje denken aan de keizer in het sprookje van Hans Christian Andersen, de nieuwe kleren van de keizer. U paradeert met een begrotingsevenwicht terwijl iedereen binnen en buiten dit parlement, elke adviesraad die u daarover ondervraagt, ziet dat er geen begrotingsevenwicht is. Mevrouw Thyssen heeft daar nogmaals op gewezen. U moet gewoon eerlijk zijn en aangeven dat deze begroting niet in evenwicht is zolang die Europese regels niet veranderen.

Ook nadat u het geweer van schouder hebt veranderd, u van de pps-constructie bent afgestapt en tot een gespreide uitgave voor Oosterweel hebt beslist, is hier herhaaldelijk gezegd dat er wordt onderhandeld met Europa over de budgettaire behandeling van de Oosterweeluitgaven in de begroting. Nu zegt u: ja maar, mevrouw Thyssen had het enkel over haar eigen bevoegdheid. Er zijn inderdaad geen onderhandelingen met mevrouw Thyssen in het kader van een pps-constructie, gelet op het feit dat we daarvan zijn afgestapt.

Met alle respect, wij en anderen zullen het wellicht maanden aan een stuk verkeerd hebben begrepen. Ik verwijs naar de woorden van Steven Engels, vertegenwoordiger bij de Europese Commissie, afgelopen vrijdag in dit Vlaams Parlement, die een opleiding gaf over het Europees semester. Hij heeft het in algemene zin over onderhandelingen die niet plaatsvinden. Er zijn geen uitspraken gedaan, niet door mevrouw Thyssen en niet door de heer Engels, over het resultaat dat al dan niet is geboekt. Er is letterlijk gezegd: er zijn geen onderhandelingen die zouden leiden tot een herziening van de manier waarop met Oosterweel in de Vlaamse begroting moet worden omgegaan.

Er zijn inderdaad goede redenen, minister-president. Ik onderschrijf uw redenering dat de Europese regels moeten veranderen, dat ze soepeler zouden moeten zijn. Europa kan inderdaad enerzijds niet vragen om meer te investeren, investeringen die economische hefboomen zijn. We pleiten er al jaren voor om meer te investeren. Maar de regels zijn vandaag wel wat ze zijn. Mijn interpellatie strekte ertoe om gewoon een eerlijk antwoord te geven op de vraag, gelet op de uitspraken van mevrouw Thyssen: kunt u nog volhouden dat u een begroting in evenwicht neerlegt, ja of neen? U beweert van wel, maar het is voor iedereen zonneklaar dat dit niet kan.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, u vindt blijkbaar dat we in het parlement debatten recycleren. Mag ik voorafgaand aan mijn inhoudelijke repliek meegeven dat deze drie interpellaties zonder enige uitzondering door alle partijen in het Uitgebreid Bureau, ook door de uwe en die van de minister van Begroting, zijn goedgekeurd om in deze commissie te houden. Blijkbaar was er vanuit het Bureau de noodzaak of minstens het aanvoelen dat de uitspraken van mevrouw Thyssen met die van u in contrast stonden en dat u daar gerust over zou kunnen worden ondervraagd.

Over die uitspraken van de Eurocommissaris, hoewel ze de dag na het debat over de Septemberverslissing zijn gedaan, vindt u dat we die hier niet aan bod mogen laten komen. Voor u zijn dergelijke uitspraken van een Eurocommissaris blijkbaar evenveel waard als een papiertje van de Staatsveiligheid. U vindt dat we het daarover niet moeten hebben.

Het gaat helemaal niet over alleen maar bevoegdheden waarvoor mevrouw Thyssen verantwoordelijk zou zijn. In de pers zegt ze dat ze leest dat de Vlaamse Regering projecten die ze uiteindelijk zelf gaat financieren, buiten de begroting of de begrotingsdoelstellingen wil houden – dus geen pps-projecten, maar projecten die de Vlaamse Regering volledig zelf gaat financieren. Dat zijn de letterlijke woorden van mevrouw Thyssen. Minister-president, u hebt toch wel een probleem van communicatie, of minstens van geloofwaardigheid.

U vraagt aan ons hoe de oppositie het allemaal zou doen. We vragen niet dat u een begroting aflevert die niet in evenwicht is, we vragen niet dat de Vlaamse Regering minder investeringen zou doen. We vragen wel dat u de begroting opstelt volgens de deftige boekhoudkundige huishoudregels. *(Opmerkingen van minister-president Geert Bourgeois)*

Vinden we dat de regels van Europa zoals ze momenteel voorliggen, niet te hermetisch zijn? Natuurlijk zijn die regels te hermetisch en kunnen ze worden aangepast. Maar wanneer u communiceert met het Vlaams Parlement en met de bevolking over een begroting in evenwicht, wees dan ten minste helder en eerlijk en correct over het al dan niet bereiken van een dergelijk begrotingsevenwicht.

Tot slot heb ik nog een bijkomende vraag, minister-president. U hebt in Terzake gezegd dat er bij Europa enige opening komt in de onderhandelingen die u aan het voeren zou zijn. U bent nu al twee jaar in onderhandeling. Welke vooruitgang hebt u intussen dan geboekt? Welke opening ziet u in de onderhandelingen tussen de Vlaamse Regering en de Europese Commissie, specifiek over die grote Oosterweelinvestering?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, ik begrijp uw positie. U probeert vakkundig de vis te verdrinken. U zegt dat Marianne Thyssen geen uitspraken heeft gedaan over Oosterweel, maar over de manier waarop Europa naar dergelijke grote investeringen kijkt. Dat zijn natuurlijk twee gescheiden discussies.

Marianne Thyssen heeft haar uitspraken wel degelijk over Oosterweel gedaan. Ze heeft heel duidelijk gezegd dat er het laatste anderhalf jaar geen onderhandelingen zijn gevoerd met de Europese Unie. U hebt nu allerhande vooral formele zaken opgesomd – het stabiliteitsprogramma en andere – om te zeggen dat het daarin stond. Dat zijn geen onderhandelingen. Als dat onderhandelingen zijn, dan weet ik niet goed hoe u het Vlaamse regeerakkoord hebt onderhandeld. Onderhandelen, dat betekent dat je aan tafel gaat zitten en zegt: met die Oosterweel hebben wij een probleem als we die begrotingstechnisch moeten meenemen, en we vragen

daar een afwijking voor. Dat is wat u altijd hebt gezegd in dit parlement: dat u aan Europa aan het vragen bent om te mogen afwijken.

Nu zegt u dat u de oppositie niet begrijpt, zegt u dat wij recycleren, dat wij niet begrijpen wat er gezegd is. Maar mevrouw Thyssen heeft haar uitspraken zeer duidelijk over Oosterweel gedaan. Ze heeft het alleen maar over Oosterweel gehad. Ik denk niet dat dat een misverstand is en dat het niet tot haar bevoegdheden behoort. Eurostat behoort wel tot haar bevoegdheden. Zij controleren de manier waarop lidstaten omgaan met begrotingsregels.

Op mijn eerste vraag, of u onderhandeld hebt over Oosterweel, is uw antwoord zeer duidelijk: neen, u hebt daar niet over onderhandeld. Dat staat in schril contrast met de discussie die we gehad hebben, niet alleen in de marge van de Septemberverklaring, maar ook het afgelopen anderhalf jaar in dit parlement, op verschillende fora. U hebt altijd gezegd dat er over Oosterweel een onderhandeling liep met Europa om af te wijken van de Europese boekhoudkundige regels.

Op mijn eerste vraag is het antwoord dus dat er geen onderhandeling is. U verwijst naar allerhande formele documenten die via de nv België op tafel worden gelegd. Ik heb niet de indruk dat u ons helderheid hebt kunnen verschaffen. U hebt met andere woorden vorige week woensdag – en niet alleen toen – een loopje genomen met de waarheid. Er is niet onderhandeld over Oosterweel.

Waar u wel over onderhandeld hebt – en ik heb begrepen dat de Europese Commissie daar wel degelijk ruimte laat – is dat investeringsprogramma, de strategische investeringen. Maar dat is een heel andere discussie dan de begrotingstechnische behandeling van Oosterweel. In uw antwoord hebt u die gewoon op één hoopje gegooid, in een poging om de camera af te leiden van de vraag of er onderhandelingen zijn geweest over Oosterweel. Het antwoord op die vraag is zeer duidelijk 'neen'. Ik stel dus vast dat er enige spanning zit op wat de Europees Commissaris zegt en wat u altijd in dit parlement hebt gezegd.

Het moet ook eens gedaan zijn met ongelooflijk veel verwarring te zaaien over die Europese boekhoudkundige regels. De manier waarop dergelijke projecten begrotingstechnisch worden aangepakt, stond eigenlijk al in de ESR 95 (Europees Stelsel van Rekeningen). Die regels zijn hernomen en geüpdatet in ESR 2010. Die zijn twee keer goedgekeurd door het Europees Parlement, op voorleggen van de Europese Commissie. Ze zijn ook goedgekeurd in de Europese Raad. Als we daarvan willen afwijken, zal het niet met een bilaterale zijn. Europa kent Vlaanderen niet, Europa werkt met lidstaten. Het zal niet met een bilaterale zijn dat men van die regels gaat afwijken die men aan alle andere Europese lidstaten ook oplegt. Dat zal niet lukken.

Waar het wel over gaat, is wat u in het laatste stuk van uw antwoord gezegd hebt, namelijk het stabiliteits- en groeipact, de 3 procentnorm, de strategische investeringen. Daar kan mogelijk ruimte op komen.

Ik daag u uit, minister-president. Geef mij één uitspraak van de Europese Commissie of een vertegenwoordiger ervan waarin gezegd wordt dat men die boekhoudkundige regels, die al meer dan 32 jaar worden gehanteerd in Europa, gaat aanpassen. *(Opmerkingen)*

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Rzoska, ik heb hier een artikel bij mij: 'Mevrouw Thyssen pleit voor evaluatie van de Europese begrotingsregels.' Als u mij uitdaagt, kunt u dat krijgen.

Björn Rzoska (Groen): Er hing nog een stuk aan, aan die uitspraak. Het ging wel degelijk over de strategische investeringen en de criteria die worden gebruikt: negatieve groei, output gap. Daarover gaat het, niet over de boekhoudkundige regels.

Voor zover ik begrepen heb, is er op dit moment geen opening om over die ESR-regels te discussiëren. Anders zou u het wel komen melden zijn, in het kader van Oosterweel. Maar u hebt de vraag niet eens op tafel durven te leggen bij de Europese Commissie of we voor Oosterweel kunnen afwijken van die boekhoudkundige regels.

Als u zich afvraagt waarom wij een interpellatie houden, is dat ten eerste omdat u vorige week woensdag de facto een loopje hebt genomen met de waarheid. Er wordt helemaal niet onderhandeld over Oosterweel. Op dit moment hebt u ten aanzien van Europa geen enkel formeel argument op tafel gelegd om te zeggen dat u, wat Oosterweel betreft, wilt afwijken van die boekhoudkundige regels. U hebt zeer veel indirecte verwijzingen gegeven naar allerhande officiële documenten die zijn ingediend, maar er wordt duidelijk niet onderhandeld.

Ik vind dat wij wel degelijk het recht hadden om hier te interpelleren, want u verwijst naar heel wat formele zaken en naar de strategische investeringen, en daar zou wel degelijk ruimte bestaan, maar wat uw andere vraag betreft, blijft u zand in de ogen strooien en blijft u een woordenbrij hanteren om niet te antwoorden op de concrete vragen. Maar ik heb het antwoord voor u gegeven. Ik roep u op om te stoppen met niet enkel aan dit parlement, maar ook aan de Vlaming wijs te maken dat u over Oosterweel wel degelijk aan het onderhandelen bent met Europa om dat op een andere begrotingstechnische manier te kunnen behandelen dan u vandaag doet.

De discussie over het evenwicht is een discussie die jullie zelf tot de inzet van heel de zaak hebben gemaakt. Het is deze Vlaamse Regering die van bij het begin heeft gezegd dat ze in 2017 naar een nominaal evenwicht zou gaan. Dat hebben wij niet gezegd. Eigenlijk is het vrij simpel: het is uw eigen fetisj die u nu onderweg tegenkomt. Heel Vlaanderen heeft door dat Oosterweel wel degelijk in de begroting zal moeten. U zegt dat het in de begroting zit, maar niet in het tekort. Het wordt eens tijd dat u stopt, minister-president, met uw begroting voor te stellen als een sprookjesboek.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik sluit me volledig aan bij het antwoord van de minister-president. Daar is geen speld tussen te krijgen. Dat is het punt niet. Ik wil alleen reageren op de heer Janssens, die zegt dat onze partijgenoten de interpellatie aanvaard hebben. De heer Rzoska heeft gelijk: het is een recht van parlamentsleden om te interpelleren. Daar bestaan bepaalde criteria voor. Die worden gevolgd door de voorzitter, die advies geeft aan het Uitgebreid Bureau.

Maar als u daar nu bepaalde inhoudelijke ondersteuning voor uw interpellatie uit gaat afleiden, mijnheer Janssens, dan hebt u het verkeerd. Dan zit u goed fout. Als we dat wel allemaal zouden tegenhouden, dan zou de oppositie, overigens terecht, op haar achterste poten staan. U hebt het recht om te interpelleren, maar u mag uit onze goedkeuring geen inhoudelijke ondersteuning van uw interpellatie afleiden. Dat kan niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik wil reageren op wat de drie fractieleiders van de oppositie hebben verteld en hun strategie daarrond. Het komt erop neer dat ze de geloofwaardigheid van de begroting van deze Vlaamse Regering in twijfel trekken. Dat is de bottomline van wat ze willen zeggen. Dan denk ik dat dit toch wel een heel spektakelrijk theaterstuk aan het worden is, zeker als je hun commentaren afzet tegen hun eigen voorstellen.

Deze Vlaamse Regering heeft van in het begin zeer duidelijk gezegd dat Oosterweel buiten de begrotingsdoelstellingen zat. Dat werd niet onder tafel geschoven.

Dat werd niet verdonkeremaand in een voetnoot op de 37e pagina. Het is van in het begin heel duidelijk gezegd door de minister-president.

Dit is een geloofwaardig evenwicht, met uitzondering dus van die investering voor Oosterweel. Het is een nominaal evenwicht. De Hoge Raad van Financiën had aan de Vlaamse Regering veel meer ruimte gelaten. Dat nominale evenwicht was absoluut niet nodig in de nota's van de Hoge Raad van Financiën. Als je de basishypothese bekijkt, zie je dat daar heel realistische ramingen in staan: de groeiramingen, de indexeringen. Op dat vlak is dat een heel geloofwaardige begroting.

Als ik dat dan afzet tegen het verhaaltje dat hier soms door de oppositie wordt verteld, was er in alle betogen die we vorige week hebben gehoord, geen enkele die pleitte voor minder uitgaven. Neen, er moeten meer uitgaven worden gedaan. Toen ik sommige betogen hoorde, dat we weer in het 19e-eeuwse verhaal van het schrale Vlaanderen waren vervallen, dan dacht ik toch: 'waar zijn we beland?'

Er wordt nooit gezegd dat er te veel wordt geïnvesteerd. Integendeel, iedereen is ervan overtuigd dat er meer geïnvesteerd moet worden. Ik heb in al die betogen ook nooit gehoord dat er te veel ontvangsten zijn, maar er wordt wel bepleit dat sommige tarieven naar beneden moeten.

Die geloofwaardige Vlaamse begroting zet ik af tegen het nogal inconsequente alternatief van de oppositie, dat met haken en ogen aan elkaar hangt. Ik zou zeggen: kijk even in de spiegel als je deze Vlaamse Regering verwijt een ongeloofwaardige begroting in te dienen.

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Ik sluit me aan bij de twee vorige sprekers. Ik bedank eerst en vooral de minister-president voor zijn heldere antwoord. Het is mijn overtuiging en de overtuiging van onze fractie dat deze begroting een heel geloofwaardige begroting is, zeker in deze moeilijke economische context. Als je kijkt naar de andere entiteiten in ons land, is het een zeer knappe prestatie van de Vlaamse Regering om met zo'n begroting te komen.

In die begroting is inderdaad de 80,2 miljoen euro voor Oosterweel buiten de begrotingsdoelstellingen gehouden, maar niemand kan betwisten dat de Vlaamse Regering daarover vanaf dag één heel consequent, open en helder gecommuniceerd heeft. Dat is een keuze die de Vlaamse Regering gemaakt heeft, en ze heeft daar argumenten voor. Ik kom daar nog op terug.

Het fundamentele probleem is volgens mij niet zozeer dat de oppositie geen alternatieven voorlegt en ons niet uitlegt hoe we dan wel moeten besparen. Tot nu toe heb ik dat de oppositie niet zien doen, en dat is op rekening van de oppositie en het ondergraaft natuurlijk de geloofwaardigheid van haar kritiek. Want als je a zegt, moet je b zeggen.

Het grote probleem waar we mee geconfronteerd worden, collega's, is de dubbelzinnige houding van Europa. Aan de ene kant vraagt Europa dat de staten en deelstaten meer investeren. Aan de andere kant maakt Europa het voor een regio als Vlaanderen de facto onmogelijk om grote investeringen te doen. Iedereen weet dat een investering in publieke werken en mobiliteit een output-elasticiteit heeft van factor 8. Voor elk procent dat je meer uitgeeft aan investeringen, neemt de groei met 8 procent toe. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) zegt dat, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) zegt dat, de Europese Commissie zegt dat. Als er een groei van 1 procent is, komt die op 1,08 procent te liggen. Dat is een enorm effect. En dat is ook noodzakelijk.

Ten tweede zegt de Europese Commissie, ook tegen onze regio, dat we moeten investeren in infrastructuur, dat we dat nodig hebben. En ten derde hebben we Europa niet nodig om te weten dat we moeten investeren in infrastructuur. Als je aan de burgers in Vlaanderen vraagt waar ze 's morgens en 's avonds staan, dan weten ze allemaal dat ze veel te veel in de file staan en dat die investeringen nodig zijn.

Hoe kan een regio met een budget van 40 à 41 miljard euro een investering van 3 à 4 miljard euro doen volgens de huidige boekhoudregels van Europa? Dat is onmogelijk. Op basis van deze boekhoudregels kan onze regio die grote investeringen zo goed als niet meer aan. En dat is voor ons een groter probleem dan bijvoorbeeld voor Duitsland. Want hoe groter je bnp is, hoe gemakkelijker je zo'n investering in je middelen kunt verwerken. Of je moet naar enorme besparingen gaan of tekorten opbouwen.

Het debat daarover moet op Europees vlak gevoerd worden. Het is evident – en ik heb dat de minister-president noch de minister van Begroting ooit horen zeggen – dat dat geen bilateraal gesprek is tussen de deelstaat Vlaanderen en de Europese Commissie en dat we moeten hopen dat er van daaruit beweging komt. Dat debat wordt niet alleen in ons eigen land gevoerd. Je hoort dat in verschillende lidstaten. En wat ik dus wel wil vragen, minister-president, is of daarover al gesprekken gevoerd zijn met de federale overheid. Weet u of de federale overheid ter zake contacten aan het opnemen is met andere staten in Europa? Is België bereid zich in te schakelen in een beweging die dat debat ten gronde wil voeren? Op welke manier zou dat kunnen gebeuren? Dat is voor ons interessant om te weten en om daar inzicht in te hebben.

Uiteraard is bij een niet-oplossing 600 miljoen euro per jaar een belangrijk bedrag, maar dat is nog altijd maar 0,15 procent van het bnp. 80 miljoen euro is 0,002 procent. We zijn bijna bezig zoals de wielrenner. Maar ik ga er nog altijd van uit dat we dat probleem moeten oplossen, omdat Europa moet investeren. Dat is de weg uit het dal. Dat is groeibevorderend. Dat is de enige manier om onze economie weer op gang te krijgen. En we staan daar niet alleen voor.

In de plaats van aan de zijlijn alleen maar commentaar te geven, zonder alternatieven, zouden we ons meer moeten concentreren op het zoeken naar hoe we samen met anderen – want Vlaanderen kan dat niet alleen – zaken in beweging krijgen, om op die manier die belangrijke investeringen toch mogelijk te maken in Vlaanderen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik noteer dat sp.a zo correct is om te zeggen dat hiervoor niet tijdelijk zeer grote inspanningen moeten worden geleverd om die grote eenmalige duurzame investering, die zichzelf terugverdient, in het begrotingsevenwicht op te nemen. Ik noteer dat Groen daar niets over te zeggen heeft en een beetje bang is van zijn eigen schaduw. En ik noteer dat het Vlaams Belang zegt dat we wel naar een evenwicht moeten gaan, en dat we dus vijf jaar lang belastingen moeten heffen of zware besparingen moeten doen om daartoe te komen.

Collega's, ik denk dat alle mensen met gezond verstand in Vlaanderen onze redenering volgen. Ten tweede zijn wij daar vanaf dag één bijzonder helder over geweest. Ik heb u alle documenten voorgelezen. Zelfs in 2016, toen we een beetje stoutmoedig zijn geweest, hebben we in het begrotingsdocument dat we u bezorgd hebben, gezegd dat we naar een nominaal evenwicht in 2017 streefden, met uitzondering van de bouwkosten voor de Oosterweelverbinding. Dat staat hier zwart op wit. Ik heb het u voorgelezen, ik zal het niet herhalen.

We hebben het in alle officiële documenten opgenomen, in het stabiliteitsprogramma, bij de aanpassing van de begroting in 2016 hebben we dat meegedeeld. En nu opnieuw, in ons begrotingsdocument waarop Europa een antwoord zal moeten leveren en waarover Financiën en Begroting opnieuw in dialoog zal gaan.

Collega's, zoals collega Somers zegt, gaat het voor 2017 over 80,6 miljoen euro. Als de economische groei een beetje beter is dan het Planbureau – naar mijn smaak pessimistisch – voorspelt, als de indexsprong iets later zou komen, is het zelfs niet uitgesloten dat wij in 2017 een volledig evenwicht hebben. We gaan zien wat de resultaten daarvan zijn. Hoe dan ook, dit is verwaarloosbaar. Mijn goede collega Philippe Muyters zei altijd dat op zo'n begroting 100 miljoen euro in min of in meer een begroting in evenwicht is. En dat klopt ook, op zulke grote budgetten.

Wat de onderhandelingen betreft, is het alleen Groen dat zich blijkbaar inbeeldt dat je naar de Europese Commissie trekt en dat je daar bilateraal met de Europese Commissie aan de ene kant en de Vlaamse Regering aan de andere kant zit. Ik heb u gezegd dat we het in alle officiële documenten gebracht hebben. Ik ben begonnen met de position paper te gaan brengen, persoonlijk bij Marianne Thyssen, afgegeven aan de Europese Commissie, naar de voorzitter van de Europese Commissie. We hebben daar van meet af aan twee posities verdedigd. Ten eerste zeggen we dat je dat soort grote, duurzame, uitzonderlijke investeringen moet kunnen afschrijven. In ondergeschikte orde vragen wij de flexibiliteit in het groei- en stabiliteitspact, omdat je eenmalig met zulke zware, uitzonderlijke inspanningen en uitgaven zit dat je je pad, afgesproken in het groei- en stabiliteitspact, niet kunt aanhouden. En dat staat ook met zoveel woorden in de verordening. Alleen heeft men toen gezegd dat het alleen is voor de landen met negatieve economische groei. Ik heb toen gezegd: pas dat toe voor de hele eurozone en u begaat een weldaad voor de Europese economie.

Tot zover is het inderdaad niet veranderd, maar ik lees dat Marianne Thyssen naar aanleiding van het drama bij Caterpillar gezegd heeft dat het begrotingsevenwicht in 2018 in België niet zo nodig moet en dat ze pleit voor evaluatie van de Europese begrotingsregels. U moet weten wat u wilt. De ene keer beroept u zich op Marianne Thyssen en de andere keer doet u alsof ze niets gezegd heeft. Dat is natuurlijk heel moeilijk.

Ik heb gezegd dat Oosterweel, aangezien het geen pps-constructie is, niet langer voorwerp uitmaakt van besprekingen met Marianne Thyssen. We hebben daar wel degelijk – en met succes – gesproken over de pps-projecten voor de bruggen over het Albertkanaal en de nieuwe pps-projecten voor de scholen. Ik heb u alle gesprekken en contacten vermeld die er geweest zijn, zowel van collega Turtelboom destijds met de Europese commissaris als ikzelf met de Europese commissaris en alle gesprekken met de kabinetten. Ik ga nu zelf nog proberen om met de Europese commissaris bevoegd voor de financiën en de begroting zelf een gesprek te hebben in de eerste periode.

Als ik gezegd heb dat de geesten schuiven, dan is dat inderdaad zo. Dat gebeurt langzaam. Collega Van Overtveldt heeft het op mijn vraag op de Ecofin-raad gebracht. Hij heeft gezegd dat het niet slecht viel bij zijn collega-ministers. Dat is een werk van lange adem, collega's. Het is geen werk van een namiddagje onderhandelen en dat eens forceren. Het is zaak om te proberen de geesten in dezelfde richting te doen schuiven. Lukt dat, lukt dat niet? Ik weet het niet. We kunnen alleen maar verder blijven werken voor een goede zaak.

Collega Somers, uiteraard proberen wij het hele interfederale België op die lijn te krijgen. We hebben op het Overlegcomité afgesproken dat er een werkgroep

komt om die problematiek aan te kaarten. In het kader van het investeringspact dat premier Michel voorstelt, hebben we gezegd dat een van de zeer prominente onderdelen daarvan moet zijn – en alle deelstaten en de federale overheid zaten op diezelfde lijn – dat we aan Europa de vraag stellen in verband met die regels, weliswaar met behoud van budgettaire orthodoxie. Dat wil ik beklemtonen. Dat is de moeilijkheid en de discussie in Europa, omdat er landen zijn die dat willen aangrijpen om naar andere regels en versoepelingen te gaan en dergelijke meer, vandaar de grote terughoudendheid van een aantal noordelijke landen. Maar federaal en interfederaal zitten we dus allemaal in dezelfde richting.

Als we het dan toch hebben over gesprekken en onderhandelingen met de Europese Unie, herhaal ik dat collega Van Overtveldt het op 11 juli op de Ecofin-raad bij de collega-ministers gebracht heeft.

Tot daar de stand van zaken, collega's. We zijn zeer helder geweest, vanaf het begin. We zijn zeer duidelijk geweest over het evenwicht dat we nastreven, met uitzondering van de bouwkosten voor de Oosterweelverbinding. En we voeren met deze regering nu al een paar jaar – maar ik heb het zelf al veel vroeger aangekaart – een gerichte, onverdroten actie in alle gesprekken, contacten en ontmoetingen die we zelf activeren of die toevallig ontstaan, om meer gelijkgezindheid in die richting te krijgen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik wil me daarbij aansluiten. Af en toe sta ik versteld van de manier waarop de discussies gevoerd worden. Ik herinner mij de bespreking van het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) voor de zomer. Toen begon exact dezelfde discussie, want het advies van de SERV was ook zo dubbelzinnig als maar kon. Enerzijds moest er een evenwicht komen met alles erop en eraan, en tegelijk moesten we blijven investeren in onderzoek en ontwikkeling, in onderwijs, wat we met deze Vlaamse Regering nu ook doen met deze begroting.

Neem me niet kwalijk, collega's, maar als je een begroting moet bijhouden – en dat is mijn opdracht als minister van Begroting –, dan betekent dat dat je de inkomsten en de uitgaven van Vlaanderen moet beheren als een goede huisvader, zoals je dat ook thuis moet doen: niet meer uitgeven dan dat er binnenkomt en zorgen dat je portefeuille op een bepaald moment in evenwicht is. En dat proberen we ook te doen. Ik kan begrijpen dat de oppositie nu lastig doet en er een relletje van probeert te maken, omdat het natuurlijk steekt. Ik begrijp dat. Als ik in de oppositie zou zitten, zou het ook steken dat er een evenwicht in de Vlaamse begroting is.

Ik heb goed geluisterd en stel vast dat iedereen het eens is over het feit dat de Europese begrotingsregels te hermetisch zijn. Iedereen is het daarover eens, ook mevrouw Thyssen. Ik heb zelfs met mevrouw Thyssen gesproken die dag. Zij zegt in een interview letterlijk dat het wel eens tijd wordt dat Europa erover nadenkt, niet om de deur open te zetten, maar om investeringen mogelijk te maken. En daar gaat het net om. Het gaat over die 3 procentnorm. Het gaat over het feit dat je als je belangrijke investeringen hebt, dan geen boete of sanctie krijgt omdat je die belangrijke investering voor de toekomst en de welvaart van een land doet.

Ik zie dat iedereen ermee akkoord gaat dat je geen evenwicht kunt bereiken als je de begrotingsdoelstellingen zo formuleert dat Oosterweel erin moet zitten. Ik heb in de plenaire vergadering al tegen u gezegd, mijnheer Rzoska, dat je niet kunt goochelen. Je kunt geen begroting in evenwicht hebben mét Oosterweel. Nu wel nog, want nu gaat het over 80,2 miljoen euro die we in de begrotingsopmaak voor 2017 zetten, maar de volgende jaren worden dat grotere bedragen. Dan

moet u mij maar eens zeggen waar u gaat besparen of waar u belastingen gaat heffen. *(Opmerkingen)*

U bent het ermee eens, mijnheer Vandenbroucke, maar ik hoor de heer Rzoska dat niet zeggen. Er is een duidelijk verschil tussen u, die het eens is met onze redenering, en de heer Rzoska, die dat niet zegt. Dat onderscheid wil ik wel maken. Voor mij is de oppositie niet de oppositie, maar wel wie wat zegt. U moet niet denken dat jullie zo eendrachtig zijn. Hij zegt iets anders dan u. Hij zegt niet dat hij akkoord gaat met onze redenering. U zegt dat wel, waarvoor dank.

Wat nog niet genoeg aan bod gekomen is, is dat Oosterweel en de hele zaak eromheen in feite een financiering is met een terugverdienmodel, waarbij je op een bepaald moment ook inkomsten zult hebben. U vraagt aan de Vlaamse Regering om dat in één keer te boeken. En als er dan inkomsten binnenkomen, zullen we het wel zien. Ik herhaal dat wij doen wat mevrouw Thyssen gezegd heeft. Het staat in de begroting. Dat is wat zij vorige week gezegd heeft, en dat is wat ik nu ook formeel zeg: het staat in de begroting, het is niet opgenomen in de begrotingsdoelstellingen. Dat is altijd zo gezegd, en dat is maar goed ook.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Ik vind het verbijsterend, minister Tommelein, dat u nu beweert dat mevrouw Thyssen hetzelfde zegt als wat deze Vlaamse Regering zegt. Mijnheer Van den Heuvel, ik heb geen behoefte om in de spiegel te kijken, maar misschien zou u beter eens luisteren naar uw partijgenoot. Mevrouw Thyssen heeft deze Vlaamse Regering in haar spreekwoordelijke bloetje gezet. *(Opmerkingen)*

Zij heeft eenvoudigweg als Europees commissaris gewezen op de regels die u dient toe te passen. U doet dat naar goeddunken, voor zover het u uitkomt. En dan beweert u dat u hetzelfde zegt als mevrouw Thyssen. Ga toch weg. Dat is helemaal niet meer ernstig.

Ik wil op een positieve noot eindigen en me aansluiten bij wat collega Somers heeft gezegd. Ik heb dat in mijn betoog ook proberen te onderstrepen: ik hoop dat wij als Vlaanderen, maar ook andere regio's en landen in Europa, erin slagen om de Europese Commissie ertoe te bewegen om de regels zo aan te passen dat economisch zinvolle investeringen op een orthodoxe, normale manier conform de regels in een begroting kunnen worden ingeboekt. Maar de regels zijn vandaag wel wat ze zijn. Het is daarom dat ik interpelleer, omdat mevrouw Thyssen daarop gewezen heeft, met de oproep aan de Vlaamse Regering om daar eerlijk over te zijn.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, de kwestie die vandaag centraal stond, was er een van geloofwaardigheid. Dat gaat dan zowel over uw begroting als over de uitspraken over onderhandelingen die daarover zouden lopen tussen de Vlaamse Regering en de Europese Commissie. Er kan maar één iemand het juist hebben. Maar een van de twee kan de waarheid spreken. Marianne Thyssen zegt dat er over Oosterweel en alle projecten die de Vlaamse Regering zelf gaat financieren, op dit moment geen contacten en onderhandelingen zijn tussen de Europese Commissie en de Vlaamse Regering. En u wilt beweren dat die onderhandelingen wel lopen.

Als er dan gevraagd wordt welke concrete vooruitgang u intussen geboekt hebt, als die onderhandelingen toch al twee jaar lopen, dan is het enige waar u naar kunt verwijzen, een uitspraak of een aanvoelen van een partijgenoot van u, minister Van Overtveldt, die heeft vastgesteld dat in de Ecofin-raad de geesten aan het rijpen zijn.

De federale minister van Begroting, die zelf met een gigantische krater in zijn eigen budget zit, voelt aan dat de geesten rijpen... Dat is voor u het enige voorbeeld van vooruitgang in die zogenaamde onderhandelingen. Intussen doet u voor meer dan 80 miljoen euro uitgaven, zult u komend jaar voor 80 miljoen euro in Oosterweel investeren, maar u weet niet hoe u het project verder zult financieren en hoe u de rest van dat gigantisch project van meer dan 3 miljard in uw begroting zult opnemen. U neemt uw wensen voor werkelijkheid. U gaat ervan uit dat Europa uw visie uiteindelijk wel zal aanvaarden, maar u weet niet hoe u dat boekhoudkundig zult verwerken. Dit is in elk geval geen goed bestuur, minister-president.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, minister Tommelein, u blijft mist spuiten. Ik probeer nog eens duidelijk te maken wat ik wil zeggen. Er is een verschil tussen ESR en het traject van het groei- en stabiliteitspact. Dat zijn twee verschillende dingen en u gooit zo op één hoop. 'U zegt niet hetzelfde als de heer Vandenbroucke', werpt u me dan voor de voeten. Inderdaad, ik zeg niet hetzelfde als collega Vandenbroucke, want in haar interview heeft mevrouw Thyssen het over het groei- en stabiliteitspact. Daar gaat het over en daar is ruimte, en terecht, omdat we inderdaad investeringen moeten doen. De boekhoudkundige regels, de ESR-boekhoudkundige regels, dat is iets anders en ik hoop dat iedereen dat, voor de hygiëne van het debat, beseft. Is het groei- en stabiliteitspact te streng? Ja! De Europese Commissie heeft ook gezegd dat daarover kan worden gepraat, maar dat is helemaal iets anders dan de boekhoudkundige regels. Ik heb het er moeilijk mee dat Europa altijd wordt gebruikt om er bepaalde zaken op af te schuiven, dat Europa altijd als te stringent wordt afgeschilderd. Nogmaals, de boekhoudkundige regels zijn wel degelijk door het Europees Parlement en de Europese Raad gevalideerd en maken het wel degelijk mogelijk om investeringen op te splitsen. Mevrouw Turtelboom heeft dat plan trouwens gelanceerd. Europa zegt niet dat een investering in één keer in de begroting moet worden ingeschreven. Het transactie-moment is de constructiefase en die kan worden opgesplitst. De 3,5 miljard euro moet niet op één jaar worden ingeschreven. Er wordt altijd 3,5 miljard euro afgezet tegenover 40 miljard, maar volgens de plannen van mevrouw Turtelboom gaat het eigenlijk om 3,5 miljard op een begroting van 280 miljard euro, want het gaat om 7 schijven. Ik ben het beu dat Europa wordt misbruikt om er de zwarte piet naartoe te schuiven.

Minister-president, u zegt dat uw federale collega Van Overtveldt in de Ecofin-raad van 11 juli de aanpassing van de ESR-boekhoudkundige regels heeft ingediend, maar ik heb zijn powerpointpresentatie gezien. Ik vind daar geen spoor van terug, zelfs niet van een vraag om die boekhoudkundige regels aan te passen. U kunt dus niet zeggen dat de federale overheid dit punt op tafel legt.

Minister-president, u hebt vorige week een slechte beurt gemaakt en hebt er vandaag een fantastisch vervolg aan gebreid.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De vis verdrinken, mijnheer Rzoska, dat hebt u in uw laatste uiteenzetting wel degelijk gedaan. U bent de enige die altijd met Europa schermt. Ik zeg u duidelijk dat wat mevrouw Thyssen vraagt, in mijn begroting staat. Neem ze erbij. In de begroting voor 2017 staat 80,2 miljoen euro voor Oosterweel. Dat is duidelijk. Als mevrouw Thyssen volgens u niet over de begrotingsregels heeft gesproken, dan wil ik het interview voor u laten uittikken. Mevrouw Thyssen heeft niet over het stabiliteitspact, maar wel over de begrotingsregels gesproken en ze heeft gelijk ook. Iedereen vindt dat, wij vinden dat, maar u probeert er een politiek spel van te maken. Dat neem ik u niet kwalijk, want it is the duty of the opposition to oppose. En het steekt dat we een begroting in evenwicht hebben.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik wil nog kort reageren. U moet niet doen alsof we het onderscheid niet kennen tussen ESR en het stabiliteitspact, mijnheer Rzoska. Lees mijn position paper, lees wat we vanaf het begin vragen, namelijk dat de ESR-regels worden aangepast, meer bepaald voor dit soort eenmalige, duurzame, groeibevorderende investeringen. Het is nonsens om die tijdens de constructieperiode te moeten boeken. In ondergeschikte orde vragen we inderdaad een afwijking op het groei- en stabiliteitspact. Ik heb dus genoeg van het belerende groene vingertje. U moet niet doen alsof we de zaken niet kennen. U bent het die een slechte beurt maakt, mijnheer Rzoska. Heel Vlaanderen is blij dat we erin geslaagd zijn in deze moeilijke tijden, na zware budgettaire oefeningen en bijkomende besparingen een begroting in evenwicht in te dienen met een sterk investeringspact. Daar zijn we bijzonder blij mee.

De voorzitter: De interpellaties zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het al dan niet invoeren van de noodtoestand in ons land
– 2643 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Paul Van Miert

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister-president, de polemiek tussen partijen en personen over het invoeren van de noodtoestand heeft me wel enigszins bij mijn vraag geïnspireerd, maar ik wil ze daarvan toch losmaken. Veiligheid, vandaag duidelijk een maatschappelijk hoofdthema, is natuurlijk duidelijk gelinkt aan de federale overheid. Het is echter mijn bedoeling veiligheid hier meer ter sprake te brengen en Vlaanderen niet alleen te laten toekijken, maar ook te laten toehappen, om het complementair veiligheidsbeleid te versterken.

Heel wat mensen hadden waardering voor de manier waarop u uw standpunt over de noodtoestand hebt geformuleerd. De rechtsstaat moet overeind blijven, zei u, wij willen geen Guantanamo-toestanden, en aanhoudingen, telefoontaps en huiszoekingen moeten altijd de rechterlijke toets doorstaan. Mag ik u vragen het standpunt van de Vlaamse Regering over de noodtoestand nog eens toe te lichten?

Ik denk ook dat het debat bewijst dat Vlaanderen vraagt om de alertheid rond veiligheid nog aan te scherpen. Hoe doen we dat dan, zonder in paniek naar de noodtoestand te grijpen?

Er wordt ook gesuggereerd de lokale overheid nog meer in te schakelen. Of concreet: maak de burgemeesters machtiger. Hoe kunnen we ons volgens u preventiever en alerter opstellen tegenover personen, activiteiten of dreiging, zonder in paniek te vervallen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Doomst, het zal u niet verrassen dat de Vlaamse Regering geen standpunt heeft ingenomen over het uitroepen van de noodtoestand, aangezien dat een uitsluitend federale bevoegdheid is.

Zelf ben ik uiteraard zeer waakzaam voor de bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden. Het is onze gemeenschappelijke taak om de principes van onze verfiende rechtsstaat te behouden. Maar groeperingen en personen die onze

democratie met geweld aanvallen of dreigen aan te vallen, moeten op alle rechtsgeldige manieren worden aangepakt. Zowel de preventieve middelen – de maatregelen tegen radicalisering bijvoorbeeld, waarvoor de deelstaten bevoegd zijn – als de repressieve middelen – waarvoor de federale overheid bevoegd is – dienen daarbij te worden ingezet. Alle voorstellen tot verbetering van de aanpak van terrorisme, bijvoorbeeld een wettelijk geregelde noodtoestand zoals die in onze buurlanden bestaat, moeten voor mij echter de toets van de grondwetigheid en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens doorstaan.

In het kader van de eigen bevoegdheden heeft de Vlaamse Regering zich altijd een voorstander getoond van de versterking van het bestuurlijk toezicht en de bestuurlijke handhaving, ook voor de lokale besturen. Komen tot een optimale afstemming tussen het strafrechtelijke en het bestuurlijke handhavingsbeleid is daarbij een zeer groot aandachtspunt. Tot nader order – maar ik lees dat u voorstander bent van een zevende staatshervorming – blijft de handhaving van de openbare orde en de algemene administratieve politie echter een federale bevoegdheid, ook op gemeentelijk vlak.

Hetzelfde geldt uiteraard voor de regels van het Wetboek van Strafvordering, die onder meer het strafrechtelijk opsporingsonderzoek beheersen. In die context moet dan ook de federale overheid uitmaken of aan de burgemeester nieuwe bevoegdheden van bestuurlijke politie kunnen worden toegewezen en hoe in dat kader de informatie-uitwisseling tussen parket en gemeentelijke overheid kan worden verbeterd.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister-president, ik denk inderdaad dat we geen noodtoestand nodig hebben om alert te blijven, maar dat het belangrijk is in onderwijs, straatbeleving, buurten en sociale netwerken snel signalen te detecteren en door te spelen. Op dat vlak kan Vlaanderen optimaal zijn rol in de veiligheidsketen spelen. Met onze Vlaamse preventieve aanpak kunnen we ons nog beter afstemmen op de repressieve aanpak op federaal niveau. Ik stel voor dat we daar de komende maanden op terugkomen om zo onze rol in de veiligheidsketen te versterken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het investeringspact – 2736 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over een nationaal pact voor strategische investeringen – 2810 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Paul Van Miert

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Het federaal investeringspact, het nationaal hervormingsprogramma, het stabiliteitsprogramma kwamen daarnet al ter sprake. Op het Overlegcomité van 18 april 2016, toch al enkele maanden geleden, kwam het Nationaal Hervormingsprogramma van 2016 op de agenda. Hierin werd het belang van investeringen benadrukt. Ik heb ook begrepen dat de heer Somers het belang van investering heeft ontdekt en er zelfs coëfficiënten van versterking van de economische groei aan koppelt.

Ik citeer uit het document van het Overlegcomité: " De economische fundamenten versterken door in te zetten op slimme groei en door investeringsbelemmeringen uit te schakelen, maakt deel uit van de inspanningen van de gewesten en de federale regering en sluit volledig aan bij de Europa 2020-strategie, en de prioriteiten die bij de jaarlijkse analyse van de groei worden belicht." Federaal premier Michel herhaalde de behoefte aan zo'n investeringspact begin september, in zijn rentree-interviews.

Het belang van publieke investeringen, mijnheer Somers, zijn wij altijd blijven benadrukken. Verschillende instellingen, die ook u aanhaalt, zoals OESO en IMF verwijzen ernaar en het staat zelfs in het landenrapport van de Europese Unie. Zelfs onze eigen federale minister van Financiën heeft ontdekt dat investeringen nodig zijn en dat te grote besparingen negatief zijn voor de economische groei.

Op datzelfde Overlegcomité – er werd hier ook al naar verwezen – vroeg het Vlaamse Gewest de oprichting van een vrijgesteld investeringsreserve vanaf het stabiliteitsprogramma 2017.

Deze en andere vragen rond het stimuleren van investeringen werden dan in een werkgroep ondergebracht, en daar heb ik vragen bij.

Hoever staat het met de werkgroep binnen het Overlegcomité over investeringen, aangezien die toch moest meewerken aan het stabiliteitsprogramma 2017 en dus ook aan de begroting voor 2017? Hoe zijn de bevindingen van de interfederale werkgroep al dan niet verwerkt in de begrotingen die opgemaakt zijn of worden? Welk investeringsprogramma heeft Vlaanderen aan de werkgroep voorgelegd?

Verdere vragen laat ik over aan collega Van den Heuvel.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): De inleiding kan ik overslaan, die heeft collega Bertels al verzorgd.

Premier Michel heeft gepleit voor een 'Nationaal pact voor strategische investeringen' om het investeringstempo in percentage van het bbp omhoog te krikken. We weten allemaal dat ons land de afgelopen decennia op dat punt wat is afgegleden, en dat zien we soms ook aan de infrastructuur. Er heeft intussen een vergadering van het Overlegcomité plaatsgevonden.

Minister-president, u hebt in eerste instantie positief gereageerd op het voorstel en u hebt gezegd dat we het punt van de ESR-regels misschien op Belgisch niveau moeten aankaarten om zo naar Europa te gaan. U hebt ook een extra spoorontsluiting naar Limburg gelanceerd.

Ik heb daarbij een reeks vragen, waarvan collega Bertels er al enkele heeft gesteld.

In eerste instantie was er sprake van een selectiecomité. Intussen is daar meer klaarheid in gekomen. Het zou gaan om een lichte structuur met een politieke stuurgroep en een strategische raad. Heeft de Vlaamse Regering al nagedacht hoe Vlaanderen dat zal invullen? Hoe was de reactie van de collega's van de andere deelstaten? Ik heb gelezen dat daarover ook in het Waals Parlement al is gediscussieerd en dat minister-president Magnette daarover zijn mening heeft gegeven. Hoe heeft hij daarop gereageerd? Hoe ziet u het verdere verloop en de taakverdeling tussen de verschillende overheden en dan vooral tussen de federale overheid en de deelstaten?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Op 28 september is inderdaad het voorstel van de premier besproken om tussen de federale en de deelstaatregeringen tot

een pact voor strategische investeringen te komen. Daar zijn werkvergaderingen aan voorafgegaan, interfederaal, maar ook Vlaams, zodat we met de Vlaamse Regering ons standpunt konden bepalen. Dat komt op het volgende neer.

Ten eerste gaan we akkoord met het principe om een dergelijk pact te sluiten. Het zal u niet verbazen dat we het belangrijk vinden dat er bijkomend grote strategische investeringen worden gedaan. We zijn dus ook blij dat het pleidooi dat wij al heel lang houden, ook federaal wordt opgepikt. Dat houdt ook verband met het feit dat er sinds een tijd meer en meer publicaties verschijnen die aantonen dat de publieke investeringen in ons land in vergelijking met twintig of dertig jaar geleden veel lager liggen.

Ten tweede stellen we voor ons te beperken tot die materies waarvoor samenwerking een toegevoegde waarde heeft of een objectieve noodzaak is, namelijk waar er sprake is van 'gemengde bevoegdheden'. Dat is ook het standpunt van de Waalse Regering. Het heeft geen zin investeringsdossiers die Vlaams-Vlaams of Waals-Waals zijn en die geen raakpunten met de andere deelstaat hebben, in een structuur te brengen waarover gediscussieerd moet worden. Dat kan alleen maar leiden tot nutteloze vertragingen.

Voor bevoegdheidsoverschrijdende dossiers kan het belangrijk zijn na te gaan of eventuele hindernissen kunnen worden weggewerkt. Laten we dus focussen op de raakvlakdomeinen. Voorbeelden van interfederale dossiers zijn mobiliteit, inzonderheid het spoor- en luchtverkeer, de digitale agenda en het verhogen van de datacapaciteit. In de Septemberverklaring heb ik gezegd dat we sterk willen inzetten op smart cities. Ook op dat punt kan het belangrijk zijn dezelfde richting uit te gaan. Nog voorbeelden zijn zeer zeker het energiebeleid en de interconnectiviteit.

Het aanvankelijke governancekader vonden we zwaar. De premier stelde een politieke stuurgroep, een strategische raad van het pact en dan nog eens een investeringscomité voor, terwijl hij verklaarde voor een lichte structuur te willen gaan. Mijn allereerste opmerking was dan ook er geen te zware governance van te maken, want dan zijn we misschien maanden bezig voor het tot beslissingen komt. Dat is ook de mening van de collega's uit de andere deelstaten.

Heel belangrijk is ook het punt dat daarstraks aan bod is gekomen, namelijk te komen tot een gezamenlijk standpunt over de Europese boekhoudregels, de afspraken inzake begrotingsdiscipline en de rekeningen volgens het ESR-stelsel. Er is inderdaad een consensus om naar zo'n gemeenschappelijk standpunt te streven. In verband daarmee heb ik aan onze position paper herinnerd, die ik de premier eind 2014 heb bezorgd.

Vooralsnog is het onduidelijk of de premier een nieuw financieringsinstrument tot stand wil brengen. Ik heb duidelijk gemaakt dat aan geld geraken niet het probleem is. We proberen wel het Oosterweeldossier bij de EIB erdoor te krijgen, maar voor alle andere projecten die wij opzetten, is er in Vlaanderen geen gebrek aan geld. Het probleem zijn de Europese boekhoudregels en de mogelijkheid om te investeren. Op het ogenblik is de rente laag en is er zeker voldoende geld op de markt.

Op de vergadering van het Overlegcomité van 28 september hebben we een akkoord bereikt over het principe en zijn we overeengekomen de bespreking over de actiedomeinen, de governance en de uitvoering van het pact voort te zetten. Ik heb ook van de gelegenheid gebruikgemaakt om erop te wijzen dat wij met heel veel interesse naar investeringen uitkijken. We weten dat de deelstaten en de lokale besturen de grootste investeerders zijn, maar bepaalde sleutels liggen wel bij de federale overheid. Ik denk bijvoorbeeld aan de Vliegwet. Men zegt me dat elk extra miljoen passagiers in Zaventem zorgt voor drieduizend bijkomende

banen. Ik heb ook verwezen naar het federaal regeerakkoord, met het Fonds voor omschakeling van laag- naar hoogcalorisch gas en de vastlegging van de meerjareninvesteringen in de spoorwegen, een plan dat al in 2015 goedgekeurd had moeten zijn. Ik heb ook publiek gezegd dat er voor Vlaanderen strategisch belangrijke investeringen zijn, bijvoorbeeld de noodzakelijke spoorontsluiting voor Limburg en de tweede spoorontsluiting voor Antwerpen. U kent de prioriteiten van Vlaanderen wel. Deze sleutels liggen in handen van de federale overheid en het is goed dat we overleggen. Niemand houdt de diverse entiteiten echter tegen om beslissingen te nemen over wat Vlaams-Vlaams, federaal-federaal enzovoort is. Ook de versterking van de digitale infrastructuur zal ten goede komen van iedereen: van de publieke overheden en van onze economie die volop de switch naar de digitale economie maakt.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bertels, de interfederale werkgroep in het kader van de voorbereiding van het volgend stabiliteitsprogramma 2017-2020 kwam op 27 juni een eerste keer samen om over het werkprogramma te overleggen. Op het Overlegcomité van 6 juli werd beslist twee thematische werkgroepen op te richten, die aan de overkoepelende werkgroep zullen rapporteren. Een eerste werkgroep zal de analyse maken van de werking van het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 betreffende de uitvoering van artikel 3, paragraaf 1, van het verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie. Een tweede werkgroep zal zich buigen over de problematiek van de inpasbaarheid van de overheidsinvesteringen in de budgettaire paden van de diverse overheden.

De thematische werkgroepen zullen de exacte perimeter van hun discussies en de timing van hun werkzaamheden vastleggen tijdens een eerste vergadering. De overkoepelende werkgroep zal een eerste keer samenkomen na de eerste vergadering van de twee themawerkgroepen. Via mail van 20 september werd een eerste uitnodiging verstuurd voor de werkgroep over de werking van het samenwerkingsakkoord. De vergadering zal plaatsvinden op dinsdag 18 oktober 2016. Zet het alvast in uw agenda, mijnheer Bertels. Voor de werkgroep over de inpasbaarheid van investeringen hebben we tot nog toe geen uitnodiging ontvangen. Dat moet u dus niet noteren.

Zoals u daarnet al van de minister-president hoorde, is men op het Overlegcomité van 28 september wel al akkoord gegaan met het principe van een nationaal pact voor strategische investeringen en besliste men de bespreking over de actiedomeinen en het beheer van de uitvoering van het pact voort te zetten. Het nationaal pact voor investeringen staat volledig los van de daarnet genoemde werkgroepen, maar uiteraard kaarten we vanuit de Vlaamse Regering de problematiek van de inpasbaarheid van de overheidsinvesteringen ook daar aan.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Graag stel ik nog een tweetal bijkomende vragen aan u, minister-president.

Heb ik het goed begrepen dat het nog niet zeker is dat er een strategische raad wordt opgericht? Wellicht hebt u nog geen idee in welke mate en hoe de experts daarvoor vanuit Vlaanderen worden aangewezen.

Zoals ik ook in de inleiding al zei, zijn de overheidsinvesteringen inderdaad verschrompeld van ongeveer 4 of 5 naar amper 2 procentpunten van het bbp. Regio's zijn daarbij heel belangrijk, maar een aanzienlijk deel daarvan komt ook van de lokale besturen. Tot nog toe heb ik in deze kwestie over de lokale besturen weinig gehoord. Toch nemen zij ongeveer de helft of toch bijna de helft van de overheidsinvesteringen in Vlaanderen voor hun rekening. In nota's lees ik

over verschillende financieringsmethoden. Voor de digitale agenda en de energieswitch moeten we risicokapitaal aanmoedigen voor innoverende ondernemingen en er wordt ook gepleit voor een aangepaste fiscaliteit en regulering. Volgens mij is dat helemaal terecht, zeker voor de strategische projecten zoals de digitale agenda en de energieswitch. De lokale besturen spelen uiteraard in een andere klasse, maar zorgen toch ook voor heel wat inspanningen in infrastructuur en omgeving, die zowel voor de Vlaming als voor de economie belangrijk zijn. In welke mate kan de Vlaamse Regering de inbreng van lokale besturen opwaarderen? Er circuleren verschillende ideeën inzake regulering en fiscaliteit om dit verder te stimuleren. Ik denk dan aan het AGB-instrumentarium (autonome gemeentebedrijven). Ik weet wel dat dat federale bevoegdheden zijn en dat de achterpoortjes één voor één worden gesloten. De btw-compensatie is al een heel oud idee. Als we echt naar een investeringspact voor alle overheden in ons land gaan, mogen we de inbreng van de lokale besturen niet uit het oog verliezen. Er zit daar nog wel wat investeringscapaciteit, die dankzij een aangepaste fiscaliteit kan worden aangesproken.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Er is een consensus dat de structuur licht moet zijn. Er is nog geen consensus hoe ze er precies zal uitzien.

Ik neem uw opmerkingen en suggesties over de gemeentelijke besturen mee. Ze staan inderdaad voor een zeer groot deel van de publieke investeringen, rond 45 procent. Er zijn inderdaad punten die ook federaal kunnen worden aangekaart, zoals de btw die de lokale besturen moeten betalen en het probleem van de AGB's. Ik neem aan, minister Tommelein, dat we die zaken zullen meenemen bij de bespreking van dat investeringspact.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Of het nu in de interfederale werkgroep is met twee thematische werkgroepen, of in de lichtstructuur naar aanleiding van het investeringspact – ik hoop dat die twee elkaar zullen versterken en niet tegenspreken –, het gaat over de overheidsinvestering van de lokale besturen. Minister-president, u zegt dat we een tandje zouden moeten kunnen bijsteken met gewone overheidsinvesteringen om de economische groei te bevorderen.

U haalt terecht twee grote problemen aan: de btw en de discussie daarover die nu leeft bij heel veel AGB's. Ze hebben schrik om nog te investeren door de hakbijl van de btw-recuperatie die daar wel of niet hangt. Er zijn verschillen tussen fiscaal kantoor A en kantoor B. Enkel advocatenbureaus worden daar momenteel rijk van. Daar moet een eenduidig antwoord op komen voor de rechtszekerheid van investeringen die zouden kunnen gebeuren door de lokale besturen, met inbegrip van de AGB's.

Minister Tommelein, de discussie over de interfederale werkgroep en de twee thematische werkgroepen hangt samen met de discussie over de begroting. Wordt er in die interfederale werkgroep die moet kijken naar de inpasbaarheid van de investeringen in de begrotingen, gesproken over de oude en de nieuwe ziekenhuisfinanciering? Die discussie is al maanden aan de gang in het Overlegcomité. Vlaanderen heeft een bepaalde positie ingenomen en gelden anders ingeboekt dan tot nu toe. De begroting is met 200 miljoen euro beter gemaakt. Is daar een consensus over? Is erover gesproken in een gremium, waardoor er geen onzekerheid meer over bestaat, want die is er nu wel? Nu is er een gelijkaardige discussie met Eurostat. Die zijn geconsolideerd en Eurostat gaat die begroting met 300 miljoen euro corrigeren.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Er is blijkbaar nog een derde werkgroep waarin die problematiek wordt behandeld. Dat wordt dus niet in die themawerkgroepen behandeld. Ik zal u daar schriftelijk meer informatie over bezorgen. Als u bijkomende vragen stelt, heb ik niet alle antwoorden bij de hand.

Als het gaat over de ziekenhuisfinanciering, lijkt het me verstandig dat u die vraag stelt aan minister Vandeuren. Dit gaat over een specifiek onderwerp van een specifieke minister die daarmee bezig is.

Jan Bertels (sp.a): Ik heb die vraag al gesteld aan minister Vandeuren. Hij verwijst naar de hervorming van de rusthuisfinanciering. Dat gaat over het instandhoudingsforfait en het andere forfait. Dat is een oefening voor de toekomst en dan is er een probleem met de consolidatie. Het gaat me nu voornamelijk over de oefening die u hebt gedaan met de 300 miljoen euro die u anders hebt ingeschreven in de ESR-correcties van de begroting. Dat is een andere oefening dan het instandhoudingsforfait, waar u een potentieel probleem hebt met Eurostat, omdat Eurostat dat consolideert. Ik neem aan dat u een afdoende bewijs hebt van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) dat u dat zo mag doen. Maar ik geloof dat niet, want dat is er niet.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bertels, ik ga niet freewheelen. Ik zal het nagaan en u het antwoord bezorgen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitvoering van de begroting 2016 – 2725 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Paul Van Miert

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister, collega's, misschien is het wat vroeg voor een robuuste monitoring van de uitvoering van de Vlaamse begroting van 2016, maar ik heb toch al enkele zaken vastgesteld, zowel in een interview dat u hebt gegeven als in de huidige monitoringscijfers die ter beschikking zijn.

De gegevens van het Departement Financiën en Begroting over de evolutie van de ontvangsten en uitgaven, het netto te financieren saldo en de netto schulden zijn op dit moment niet meteen gunstig. Op 31 juli 2016 stond de teller voor het cumulatief saldo van de ontvangsten en uitgaven op afgerond minus 2,35 miljard euro, en voor de netto schuldenlast op 4,93 miljard euro. Dat laatste is bijna 1,4 miljard euro meer dan eind 2015.

Deze trend in de gegevens van het Departement Financiën en Begroting wordt bevestigd in de periodieke rapportering door de FOD Budget en Beheerscontrole. Deze rapportering op basis van de Europese richtlijn komt eind juli voor de Vlaamse overheid uit op een negatief saldo van bijna 1,1 miljard euro voor het geheel van de Vlaamse consolidatieperimeter.

In de aanloop naar de opmaak van de Vlaamse begroting van 2017 in functie van de Septemberverklaring hebt u bovendien in de media een kritische noot laten horen over de uitvoering van besparingsafspraken voor dit jaar. In De Tijd van 10 september jongstleden hebt u daarover een uitgebreid interview gegeven. U sprak over een besparing van 150 miljoen euro, maar in domeinen zoals Onderwijs, Werk, Welzijn en Kinderbijslag zouden nog enkele tientallen miljoenen moeten worden bespaard.

Minister, hoe interpreteert u de gegevens van het Departement Financiën en Begroting en van de rapportering door de FOD Budget en Beheerscontrole over de uitvoering van de Vlaamse begroting in de eerste zeven maanden van dit jaar? Wijzen deze gegevens op een ontsporing in negatieve zin van het vorderingensaldo, dat na de begrotingsaanpassing – want daar bent u van vertrokken voor 2017 – op min 463 miljoen euro is vastgelegd, hoewel de laatste documenten vertrekken van min 464,6 miljoen euro?

Minister, kunt u concreet en gedetailleerd zijn over de maatregelen die vallen onder de afspraak in de schoot van de Vlaamse Regering om dit jaar 150 miljoen euro te besparen? Hoe verhoudt deze inspanning zich tot de som van 2 miljard euro, die de minister-president noemt voor het besparingstraject van deze Vlaamse Regering sinds haar aantreden in 2014? Kunt u concreet en gedetailleerd zijn over de besparingsingrepen die u nog voor dit jaar verwacht van uw collega-ministers van Onderwijs, Werk en Welzijn om de beoogde afspraken te realiseren? Dat staat in het interview van De Tijd, maar u vult die eigenlijk niet in.

Zijn er nog andere elementen aan de ontvangsten- en/of uitgavenzijde die het vorderingensaldo ongunstig dan wel gunstig kunnen beïnvloeden? Is een tweede begrotingsaanpassing vereist om dat saldo minstens op het beoogde bedrag na de eerste aanpassing, namelijk min 463 miljoen euro, te houden?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Het gecumuleerd netto te financieren saldo (NFS) 2016, ofwel saldo van de kasontvangsten op de kasuitgaven, is, zoals u terecht opmerkt, beduidend negatiever dan het gecumuleerd netto te financieren saldo 2015. Dit heeft vooral te maken met het feit dat beide cijfers niet meer vergelijkbaar zijn, vanwege twee specifieke elementen.

Eerst en vooral is er de vertraging in de inning van de onroerende voorheffing die voor een tijdelijke verslechtering van de kas zorgt. Verwacht wordt dat deze vertraging evenwel tegen eind 2016, misschien zelfs begin 2017 ingelopen zal zijn. Gelet op de ESR-correctie van twee maand wordt er geen effect op de begroting verwacht.

Bovendien bevat het NFS ook ontvangsten en uitgaven in verband met gemeentelijke en provinciale opcentiemen op deze onroerende voorheffing, waardoor de impact op het NFS maar een beperkte link heeft met het Vlaams ESR-vorderingensaldo. Een tweede reden voor de verslechtering van het NFS, is de bewuste keuze voor een actief schuldbeheer. Vanaf het najaar 2015 worden de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het Vlaams Woningfonds (VWF) rechtstreeks gefinancierd. Daarnaast wordt sinds begin 2016 ook het pps-project Scholen van Morgen rechtstreeks gefinancierd. Beide transacties zorgen in 2016 voor een toename van de kasuitgaven en directe schuld van de Vlaamse overheid in vergelijking met de eerste jaarhelft van 2015.

Het is wel van belang te benadrukken dat het geen nieuwe schulden betreft. Het zijn namelijk uitgaven die voorheen werden gewaarborgd door de Vlaamse overheid en aldus in de gewaarborgde schuld terug te vinden zijn. Het is ook van belang om aan te geven dat de uitgaven voor de VMSW en het VWF te maken hebben met kredietverstrekking aan sociale ontleners en huisvestingsmaatschappijen en met andere woorden geen link hebben met het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse overheid.

Wat betreft de periodieke uitvoeringsrapportering zoals door de FOD Budget en Beheerscontrole gepubliceerd, wil ik erop wijzen dat de uitvoeringsgegevens van maand tot maand sterk fluctueren. De bij deze cijfers gehanteerde methodologie is daarvoor dan ook niet verfijnd genoeg. Ik geef enkele voorbeelden. Voor de

meeste instellingen wordt bijvoorbeeld gewerkt op basis van een 100 procent-uitvoering verdeeld over een twaalfde per maand, wat in de feiten een overraming van de uitgaven is. Verder wordt er gewerkt op basis van ingeboekte vorderingen en niet op basis van de getransactionaliseerde kasbasis die wordt gehanteerd bij de monitoring.

Tot slot zijn er ook de vaststelbare maandelijkse fluctuaties. Die zijn het gevolg van het feit dat transacties niet steeds in dezelfde maand worden ingeboekt. Een goed voorbeeld om dit aan te tonen betreft bijvoorbeeld het resultaat van de maand juni 2016 in vergelijking met de maand 2015. Terwijl we in juni 2015 nog een tekort van min 547 miljoen euro hadden, is dit in 2016 gelijk aan plus 540 miljoen euro. In de kering betekent dit op maandbasis een verschil van meer dan 1,1 miljard euro.

Al deze factoren geven dus geen standvastig beeld, waardoor er geen rechtlijnige extrapolatie naar het jaareinde kan gebeuren op basis van deze gepubliceerde gegevens. Op basis van de situatie eind september zal het ambtelijk monitoringcomité in de loop van oktober een rapport opstellen dat net zoals vorig jaar aan het Vlaams Parlement zal worden overgemaakt.

Daarin zal wel een voorafspiegeling worden opgenomen van het eindresultaat van dit jaar. Ook deze gegevens zullen met de nodige omzichtigheid moeten worden gehanteerd. Zo ging het monitoringrapport van oktober 2015 nog uit van een verwacht tekort van 931 miljoen euro, daar waar het uiteindelijke resultaat een tekort van 296 miljoen euro is. Sowieso kan ik concluderen dat er momenteel geen tweede begrotingsaanpassing is gepland. Er is namelijk geen enkele reden die hiertoe zou noodzaken.

Met betrekking tot uw vraag inzake de hoegrootheid van de bijkomende maatregelen die in 2017 worden gepland, verwijs ik naar het document dat u vorige week op elektronische wijze is bezorgd naar aanleiding van de Septemberverklaring. Hierin zijn de maatregelen die in 2017 zijn gepland, expliciet vermeld. De maatregelen die in 2017 zijn gepland, maken deel uit van de 2 miljard euro aan inspanningen die de Vlaamse Regering sinds het begin van deze legislatuur heeft genomen om weer aan te sluiten bij een begroting in evenwicht.

Wat de concrete inhoud van de geplande maatregelen 2017 betreft, verwijs ik naar de besprekingen van de begroting 2017 in de respectievelijke commissies in dit Vlaams Parlement. Als ik hier voor alle ministers een gedetailleerde uitleg moet geven van wat ze van plan zijn, dan moeten we al die begrotingsbesprekingen niet doen in het parlement. Het is dus verstandig om de bevoegde ministers die die besparingen in hun begrotingsopmaak hebben ingeschreven, een toelichting te laten geven in de respectieve commissies. Ik wil veel op mij nemen, maar toch niet alles.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik heb geen enkel probleem met uw toelichting over de interpretatie van de cijfers, zowel van de Vlaamse als van de federale administratie. We zullen het monitoringrapport afwachten over wat u aankondigt. Het is een goede zaak dat u dat ook in het parlement doet.

Ik blijf wel wat op mijn honger zitten. In een interview spreekt u over 150 miljoen euro, waarvoor u zeer duidelijk de verantwoordelijkheid bij uw collega's legt. Dat snap ik ook wel als dat de afspraken zijn. Maar u weigert concreet te antwoorden op de vraag over welke besparingen het dan gaat. Als het nodig is, zullen we daarover vragen stellen aan de andere ministers, maar u hebt ze in dat interview van 10 september toch een beetje de wacht aangezegd. U zegt dat u

eerst garanties wilt voor die besparingen die nog zijn uitgevoerd. Kunt u dat concreet invullen? Dat is geen verkeerde vraag, vind ik.

Voor de rest heb ik antwoorden gekregen op mijn vragen. We zullen het monitoringrapport van oktober 2015 afwachten.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): We waren op soortgelijke cijfers uitgekomen als de heer Rzoska. Alleen is er nu ook een rapportering op www.begroting.be, en die is de laatste dagen met de maand aangepast. Die geeft meteen grote verschillen. Voor januari-juli was er een achterstand voor 2016 van 500 miljoen euro, maar voor januari-augustus is die achterstand volledig weggewerkt en is er zelfs een kleine voorsprong. Op dit ogenblik is er op basis van de cijfers die we hebben, geen reden om te denken dat de begroting voor 2016 zou ontsporen.

De doelstelling voor de nv België was nominaal 2,6 procent voor 2016. In de media las ik dat er voor 2016 een achterstand is van 2,4 miljard euro. Dan ben je in de buurt van 3 procent. Enkele honderden miljoenen euro, van welke deelstaat of entiteit ze ook komen, kunnen ons over die 3 procent duwen. Het opvolgen van de begroting 2016 is dus van groot belang omdat we absoluut onder de 3 procent nominaal moeten kunnen blijven. Als we erover gaan, wordt het verhaal voor Europa plots veel moeilijker dan het anders zou zijn. De goede opvolging en het onder controle houden van de inkomsten voor 2016 is van enorm belang, ook vanuit Vlaanderen. We zitten zo dicht bij die 3 procent, en dan kunnen een paar honderden miljoenen ons in een totaal ander verhaal brengen tijdens de Europese beoordeling die volgt in het voorjaar.

Minister, ik heb nog twee vragen. Voor de inkohiering van de onroerende voorheffing is er een achterstand, waarvan VLABEL heeft gezegd die aan een versneld tempo in te halen gedurende de rest van het jaar. Het is belangrijk dat we die in 2016 ook echt inhalen om de reden die ik net heb gegeven, namelijk dat de resultaten voor 2016 ontzettend belangrijk zijn.

Houden de gewestbelastingen, in het bijzonder de erf- en verkeersbelastingen, in 2016 het peil van 2015 of niet? Hebt u er goede hoop op dat we soortgelijke resultaten zullen boeken in 2015 of niet? We moeten absoluut ons inkomstenpeil, ook in Vlaanderen, garanderen en waarmaken in 2016, om te voorkomen dat we over die kaap van 3 procent zouden gaan. We moeten voorkomen dat we in Vlaanderen soortgelijke toestanden zouden hebben als in het federale België. Dat is van kapitaal belang. Er zijn op dit ogenblik geen redenen om te denken dat er een probleem is in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Uitvoeringscijfers, zowel langs de inkomsten- als langs uitgavenzijde, zijn altijd voorlopige cijfers. We hebben al vaak discussies gehad naar aanleiding van die cijfers. Ik wil toch even in herinnering brengen dat het steeds voorlopige cijfers zijn en dat op basis van die cijfers een beleid afbranden of ophemelen, geen zin heeft.

Het gaat over de tendensen, over de follow-up, over nagaan of er zaken buitensporig evolueren en hoe dat dan komt. Ik herinner u eraan dat in de monitoring van juli 2015 een tekort van 1 miljard euro werd gesignaleerd, terwijl het in de uiteindelijke uitvoering 'maar' over 296 miljoen euro bleek te gaan. Dat is een enorm verschil van zelfs een paar honderd miljoenen. Dit maar om te zeggen dat we de cijfers met een zekere behoedzaamheid moeten hanteren. Uiteraard is het een goede zaak dat die monitoring sinds deze legislatuur stelselmatig aan het Vlaams Parlement wordt bezorgd. Hoe meer ogen meekijken naar de begroting,

hoe sneller afwijkingen kunnen worden gedetecteerd. Dat is zeker een goede zaak, maar het is voorbarig op basis van die tijdelijke uitvoeringscijfers nu grote conclusies te trekken, temeer omdat de begrotingen steevast strakker en voorzichtiger worden opgemaakt.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Uitvoeringscijfers zijn altijd voorlopige ramingen. Dat is evident. Daarover is er ook geen discussie. Wel belangrijk is dat we de uitvoering van de begroting kunnen volgen. Ik had begrepen dat de minister daar open en transparant over wil communiceren. Het klopt dat we vanaf oktober automatisch de rapporten van het monitoringcomité ter beschikking krijgen. Toch is het een gebrek aan openheid en transparantie dat we in het kader van een schriftelijke vraag geen inzage krijgen in het monitoringrapport van juli, omdat daarover te veel onzekerheden zouden zijn. We moeten ons dus baseren op de uitvoeringscijfers die Vlaanderen aan de federale overheid doorgeeft en die daar transparant en open op de website van de FOD Budget worden gezet. Waarom krijgen wij die cijfers van juli niet zelf, inclusief de onzekerheden, die allemaal kunnen worden verklaard? Vragen komen er toch, want de uitvoeringscijfers komen maandelijks op de federale website, zonder uitleg, zodat we natuurlijk zelf uitleg moeten vragen.

Rond de onroerende voorheffing sluit ik me, in tegenstelling tot collega Schiltz, bij collega Van Rompuy aan. We moeten daarvoor wel zeer aandachtig zijn, want de onroerende voorheffing heeft ook een weerslag op de gemeentelijke financiën. Als de achterstand bij het inkohieren niet tijdig wordt ingehaald en er dus veel trager wordt doorgestort, dan riskeren we een tekort bij de lokale besturen en voor het declareren daarvan naar Europa toe is Vlaanderen mee verantwoordelijk. Dan naderen we effectief de grens van 3 procent. We moeten dat dus wel in het oog houden en mogen niet zeggen dat de onroerende voorheffing geen effect heeft. Ik vraag dan ook met aandring aan te geven of de achterstand kan worden ingehaald voor het einde van het jaar, niet alleen voor de inkohiering en inning, maar ook voor de doorstorting.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Natuurlijk moeten we absoluut transparantie nastreven, maar ik huiver elke keer dat die cijfers de wereld worden ingestuurd en er keer op keer gigantische conclusies aan worden vastgeknoopt die onrust zaaien. Ik heb dat ook met mevrouw Turtelboom besproken. Nooit worden die cijfers in de juiste context geplaatst. Altijd wordt er op een of andere manier misbruik van gemaakt om ze verkeerd te interpreteren. Transparantie ja, maar die heeft enkel een meerwaarde als we de cijfers in de juiste context plaatsen. De onzekerheid, onduidelijkheid en wantrouwen die door de cijfers in de maatschappij ontstaan, zetten zich om in minder consumentenvertrouwen en meer wantrouwen bij de ondernemingen. En dat is geen goede zaak. We moeten eerlijk zijn met onszelf en beseffen dat de cijfers altijd voorlopig zijn. Iedereen erkent ook dat de cijfers niet juist zijn, maar vreemd genoeg vindt iedereen het wel nodig er gigantische conclusies aan vast te knopen. Dat kan natuurlijk niet.

We proberen inkomsten zo goed mogelijk te voorspellen, maar het blijven ramingen. Daarom is het ook een begroting. De uitgaven hebben we echter wel in handen. Als beleidsmakers kunnen we daar wel de vinger op de knip houden. Ik roep op beide zaken te doen: de inkomsten zo goed mogelijk proberen te ramen en vooral de uitgaven onder controle houden.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

Jan Peumans (N-VA): Voorzitter, ik neem met een zekere schroom het woord, want ik ben kersvers lid van de commissie, maar de minister heeft daarstraks

mijn naam genoemd. In het kader van het voortschrijdend inzicht stelt men sneller bepaalde gegevens ter beschikking. Er is, ook met de minister-president, altijd discussie geweest over het ter beschikking stellen van die cijfers. Ik vind het een goede zaak dat ze ter beschikking worden gesteld, maar ik ben het helemaal eens met collega Diependaele dat we allemaal weten dat het om een tussentijdse stand van zaken gaat en dat de cijfers kunnen fluctueren. Verder wil ik de minister en zijn voorganger Turtelboom bedanken voor het feit dat de gegevens nu aan het parlement worden gegeven. Iedereen doet ermee wat hij denkt te moeten doen. Ik vind het alvast een positief signaal van de regering.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Wie mij kent, mijnheer Peumans, en u kent me al een tijdje, weet dat ik zo transparant mogelijk probeer te zijn en er inderdaad voorstander van ben zo veel mogelijk gegevens ter beschikking te stellen, maar dan wel correcte gegevens en niet een bundel met zoveel onzekerheden en onjuistheden dat een juiste conclusie onmogelijk wordt. Dan bieden we mensen geen transparantie meer, maar zetten we hen op het verkeerde been en dat kan natuurlijk niet.

Mijnheer Rzoska, mijn mensen hebben echt hun best gedaan om een centenblaadje te maken. Op pagina 10 vindt u alle genomen maatregelen terug: kinderbijslag, jeugd, omgeving, onderwijs, welzijn, de bovengemeentelijke sanering, de kilometerheffing, ... De maatregelen die genomen worden, staan wel degelijk in het centenblaadje. Het gaat om de 150 miljoen waarvan ik zei dat de besparingen ook verder moeten worden uitgevoerd. Bij de begrotingsopmaak 2016 zijn de maatregelen afgesproken, en ik wil dat ze worden uitgevoerd voor we overgaan tot investeringen.

Björn Rzoska (Groen): Ik heb dat centenblaadje uiteraard bekeken, minister, en daar staat inderdaad alles op een rij. Misschien bent u een beetje voortvarend geweest, maar in het interview lees ik zeer duidelijk: "Er is afgesproken dat dit jaar – in 2016 dus – 150 miljoen euro wordt bespaard, maar niet iedereen heeft zich aan die afspraak gehouden. In onderwijs, welzijn, werk en kinderbijslag moeten nog enkele tientallen miljoenen euro worden bespaard. Ik wil daarvoor eerst garanties." Het gaat dus toch om 2016?

Minister Bart Tommelein: Ik weet waarover het gaat, en sommige van mijn collega's waren niet zo tevreden dat ik ook gezegd heb dat er bij de begrotingsopmaak 2016 bepaalde maatregelen waren afgesproken, niet alleen voor 2016 maar ook voor de volgende jaren. Er zitten namelijk ook structurele maatregelen bij, die elk jaar terugkomen. Bij de begrotingsopmaak 2016 was ik inderdaad niet aanwezig, maar mijn medewerkers wel. Als daar afspraken worden gemaakt om vóór de begrotingsopmaak 2017 bepaalde besparingen uit te voeren, dan zijn die niet alleen van toepassing op 2016, maar ook voor 2017, 2018 en 2019. De begrotingsopmaak 2017 is in evenwicht, en daar heb ik me ook nooit zo vreselijk veel zorgen om gemaakt. Voor de toekomst ligt dat anders, en ik maak mijn collega's dan ook duidelijk dat er veel meer structurele besparingen moeten komen in aanloop naar 2019. Voor 2018 weten we dat we normaal gezien geen nominaal evenwicht kunnen halen, omdat we een deel moeten terugstorten, maar voor 2019 wil ik bepaalde structurele besparingen. In dat kader moet u het zien. Daarom heb ik gezegd dat ik, vóór ik aan tafel ga zitten voor de begrotingsopmaak 2017, de afspraken die gemaakt zijn bij de begrotingsopmaak 2016, uitgevoerd wil zien en ook garanties voor de toekomst wil.

Mijnheer Van Rompuy, ik weet dat de onroerende voorheffing een probleem is, maar dat komt vooral omdat de gegevens die de federale overheid ons moest aanleveren, te laat aankwamen en de aanslagbiljetten dus ook later naar de

burger zijn verstuurd. Zonder gegevens kunnen we moeilijk aanslagbiljetten versturen. De Vlaamse Belastingdienst doet al het mogelijke om de achterstand in te halen. We proberen het vóór eind december rond te krijgen, maar de inkoheringen tot en met februari 2017 hebben nog een weerslag op de begroting 2016. Ik ben ook een lokale bestuurder geweest, mijnheer Bertels, en ik weet dat deze problematiek niet nieuw is. In de onroerende voorheffing kwamen er nog zaken sneller of trager dan verwacht. In de tijd dat uw partij in het land beleidsverantwoordelijkheid droeg, nog niet zo lang geleden, heb ik niet anders geweten dan dat er een vertraging was in het doorstorten van de onroerende voorheffing naar de gemeenten. Doe dus niet alsof het een nieuw fenomeen is.

Ik probeer mijn job ernstig te doen, al mag er af en toe ook wat ruimte zijn voor een grap of wat plezier. Als u me vraagt, mijnheer Van Rompuy, om de gewestbelastingen goed te monitoren, dan kan ik alleen maar zeggen dat ik dat zeker doe. Hoe denkt u anders dat ik mijn begroting voor 2017 heb opgemaakt? Daarvoor heb ik toch eens goed moeten nagaan hoever het staat met de reële en verwachte inkomsten. In de plenaire vergadering heb ik met de heer Rzoska de discussie gevoerd over de verkeersbelastingen en uitgelegd hoe het kwam dat we beschikken over 25 miljoen euro meer verkeersbelastingen. Neem het dus maar van mij aan: ik probeer ernstig te plannen. Dat geldt ook voor de erfbelastingen, maar ik kan natuurlijk niet voorspellen wanneer de mensen zullen sterven en ook niet of er rijke of arme mensen sterven. We proberen wel uit te tekenen wat we in 2016 mogen verwachten en wat we dus in onze begroting voor 2017 kunnen zetten. En dat blijf ik met de nodige zorg doen.

Ik ben voor transparantie, mijnheer Bertels. Voor mij mogen heel veel cijfers ter beschikking worden gesteld, maar als er heel veel voorwaardelijkheden en onzekerheden in zitten, is het af en toe misschien beter even te wachten op meer duidelijkheid. Anders worden er verkeerde conclusies getrokken, en niets is erger dan vooraf verkeerde conclusies te trekken.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voor alle duidelijkheid, collega's, ik heb geen zware conclusies getrokken. Ik heb gewoon gedaan wat een parlement doet, namelijk de uitvoering van de begroting controleren. We weten dat de cijfers maandelijks worden gepubliceerd en proberen na te gaan welke tendensen er zijn en waarom bepaalde inkomsten of uitgaven tegenvallen of net niet. In mijn hele vraag zit nergens een harde conclusie en het is niet mijn bedoeling verwarring te zaaien. Ik controleer maandelijks om te zien of de uitvoering van de begroting al dan niet op schema zit. Veel verder ga ik niet. Ik wil me gerust aansluiten bij de parlementsvoorzitter. Het is goed dat we die monitoringrapporten krijgen. Meestal wordt ook een afdoende uitleg gegeven waarom er in ontvangsten en uitgaven bepaalde tendensen zitten. Op zich heb ik daar absoluut geen probleem mee. Ik heb ook de cijfers gehanteerd die publiek beschikbaar zijn en regelmatig worden bijgewerkt, en dan vind ik het niet meer dan normaal dat ik in het kader van de controle even pols wat er met sommige zaken aan de hand is.

Minister, over de onroerende voorheffing is er een uitleg gekomen waarmee ik perfect tevreden ben. Ook de verwarring rond de inspanningen voor 2016 is nu opgehelderd. Het is me duidelijk dat u uw collega's een signaal hebt gegeven en dat ze dat ook begrepen hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de fiscale reflectiegroep – 2737 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Paul Van Miert

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, deze vraag kadert opnieuw in het streven naar transparantie en openheid. Standpunten die de Vlaamse Belastingdienst, VLABEL, innam over het innen van belastingen en het toepassen van boetetarieven leidden zowel in deze commissie als in de media reeds verschillende malen tot hevige debatten. Om dat te stroomlijnen verklaarde de minister in de commissievergadering van 14 juni 2016 dat, en ik citeer, “er recent een reflectiegroep is opgericht, samengesteld uit vooraanstaande specialisten uit de praktijk van het notariaat, de academische wereld en de advocatuur enerzijds en specialisten uit de fiscale administratie anderzijds, met de bedoeling een constructieve dialoog tot stand te brengen over de interpretatie en de toepassing van de regelgeving en met het oog op het bevorderen van de rechtszekerheid”. Dat was naar aanleiding van een reeks discussies die mede door collega Lantmeeters werden gelanceerd. Deze technische reflectiegroep lijkt met andere woorden de discussies rond het al dan niet ‘eigengereid optreden’ van VLABEL te moeten beslechten door een duidelijker kader uit te werken.

Tot op heden is het echter niet zozeer de intentie of het resultaat van de reflectiegroep die tot onrust leidt, wel het feit dat ze zeer obscuur te werk lijkt te gaan. In tegenstelling tot wat ik meende te begrijpen, is de inhoudelijke rol van de reflectiegroep niet duidelijk. Is het de bedoeling de reflectiegroep vooraf te informeren over standpunten die VLABEL wenst in te nemen en moeten de experts die standpunten dan beoordelen? Of is het de bedoeling dat de experts na de standpuntbepaling van VLABEL via de reflectiegroep hun opmerkingen kwijt kunnen? Mede door artikelen die zijn verschenen, hebben we dus wel wat vragen over de rol en het nut van de reflectiegroep en over de democratische controle erop. We hebben een discussie gehad over de bevoegdheden en de rol van de betrokken instanties, VLABEL, de praktijkmensen, de minister, het parlement.

Anonieme deelnemers en geheime adviezen over de interpretatie van fiscale wetgeving zijn niet bevorderlijk voor de transparantie, en u zult daar ongetwijfeld problemen mee krijgen, minister. Indien er in de fiscale wetgeving lacunes moeten worden weggewerkt of indien het regelgevend kader moet worden aangepast, dan is het evident dat het parlement deze taak op zich neemt en er in alle openheid en met alle kennis van zaken over discussieert. Daarbij moeten we ons ook op de hoogte kunnen stellen van wat de fiscale experts in de reflectiegroep hebben besproken en eventueel als problematisch beschouwen.

Vanwaar de keuze om de samenstelling van de reflectiegroep geheim te houden? Wisselt de samenstelling, eventueel per thema?

Waarom worden de standpunten of beschouwingen van de reflectiegroep niet publiek gemaakt? Waarom mogen het werkkterrein, het parlement en iedereen die er belang bij heeft, er geen kennis van nemen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Dank voor uw vraag, mijnheer Bertels. De reflectiegroep is inderdaad een instrument van overleg tussen praktijkspecialisten. Met deze reflectiegroep wil de Vlaamse Belastingdienst in de eerste plaats rechtstreeks voeling houden met de praktijk en de bekommernissen van de experts

die de regelgeving van de Vlaamse Codex Fiscaliteit dagelijks toepassen en bestuderen. Informele gedachtewisselingen in deze groep kunnen zowel voor de Vlaamse Belastingdienst zelf als voor de externe experts verrijkend zijn.

Deze reflectiegroep heeft een louter informatief doel. Zoals ik u op 14 juni al heb geded, is het geenszins de bedoeling dat VLABEL de mening van de experts zonder meer gaat overnemen. Ik heb al duidelijk gemaakt dat waar er te veel discussies zijn, decretale initiatieven moeten worden genomen. Dat heb ik vorige week nog gezegd in een ander dossier.

De Vlaamse Belastingdienst zal nog steeds volledig autonoom binnen de toegewezen opdrachten maatregelen nemen en standpunten bepalen. Waar te veel onduidelijkheid is, nemen we een decretaal initiatief, ofwel met een voorstel van decreet, ofwel met een ontwerp van decreet. Het belang en het nut van de reflectiegroep is dat vooraf op mogelijke repercussies kan worden gewezen.

Ook voor andere belastingen is er overleg met externen. VLABEL hanteert deze werkwijze niet alleen voor de registratie- en erfbelastingen. Ook voor de andere belastingen die door VLABEL worden geënd, wordt er met externe organisaties overlegd om relevante informatie te verkrijgen. Dat is ook maar normaal.

Voor de verkeersbelastingen en de kilometerheffing is er bijvoorbeeld regelmatig overleg met de Koninklijke Federatie van Belgische Transporteurs en Logistieke Dienstverleners (Febetra), met Transport en Logistiek Vlaanderen (TLV), de Unie van Professionele Transporteurs en Logistieke ondernemers (UPTR) en de Belgische Federatie van de Autohandel en Reparatie en van de Aanverwante Sectoren (TRAXIO), maar ook bijvoorbeeld met de Federatie van Belgische Takelbedrijven (DETABEL) en zelfs met de Boerenbond die de belangen van de landbouwers behartigt. Ik ken dat allemaal vrij goed, want ook in mijn vorig leven als staatssecretaris in de strijd tegen de sociale dumping heb ik met al die organisaties rond de tafel gezeten om zoveel mogelijk te overleggen. Het enige probleem: als het gaat over andere organisaties, heet dat overleg, als het gaat over dergelijke organisaties, heet het lobbywerk. Ik heb me al enkele keren geërgerd dat die woorden door elkaar worden gebruikt in functie van de bedoeling.

Voor de onroerende voorheffing was er recent nog nauw overleg met De Ambassade, de koepel voor jeugdwerk. De aanleiding daartoe was het recente voorstel van decreet in verband met de vrijstelling van onroerende voorheffing voor jeugdwerkorganisaties. In het verleden is er heel veel overleg geweest met actoren binnen de welzijnssector. En in het kader van de invordering is er ook een nauw contact met de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders in België, om tot een efficiëntere samenwerking te komen. Overleg plegen met deskundigen is niets nieuws. Het parlement heeft dit overleg ook gesuggereerd.

VLABEL komt met deze expertengroep tegemoet aan een verzuchting van deze commissie. Ik verwijs bijvoorbeeld naar een vraag om uitleg van Jos Lantmeeters in deze commissie op 8 maart 2016. Hij formuleerde in zijn vraag de volgende bekommernis: "Minister, kunt u uiteenzetten waarom er geen gevolg meer wordt gegeven, en dit ondanks aandringen, aan de toezeggingen aan de praktijkspecialisten om een onderhoud te hebben met VLABEL om concrete gevallen uit te klaren en om de juridisch-fiscale gevolgen van reeds gepubliceerde standpunten van VLABEL te bespreken? Bent u bereid een vergadering met praktijkspecialisten te houden om onduidelijkheden en eventuele tegenstrijdige standpunten uit te klaren?"

Dankzij de reflectiegroep verloopt het overleg met praktijkspecialisten nu gestructureerd en transparant. Het is niet, zoals de heer Lantmeeters heeft gevraagd, een eenmalige vergadering. Is er dan een geheime samenstelling, zoals ik in bepaalde vakbladen lees van onder andere de ABVV-experts? Zoals ik reeds eerder heb meegedeeld, is deze groep zeer evenwichtig en representatief

samengesteld uit vertegenwoordigers van de academische wereld, het notariaat, de advocatuur en andere vermogensplanners. Met een evenwichtige vertegenwoordiging probeert men ervoor te zorgen dat diverse meningen en invalshoeken aan bod komen.

Het is niet zomaar mijn keuze, noch die van VLABEL, om de samenstelling geheim te houden. VLABEL dient het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur te respecteren. Luidens het artikel 13, paragraaf 2, van dit decreet kunnen de namen van de leden enkel worden meegedeeld als zij hiervoor uitdrukkelijk de toestemming geven.

Op één persoon na hebben de leden van de reflectiegroep op de vergadering van 19 september 2016 die toestemming verleend. Ik zal de namen van de personen die aanwezig waren tijdens de eerste twee vergaderingen en reeds hun toestemming tot openbaarmaking hebben gegeven, als [bijlage](#) aan het verslag laten toevoegen. Er is dus niets geheims aan. Er is geen geheim genootschap van de minister. Er zitten trouwens namen tussen die ik zeker niet persoonlijk ken.

De samenstelling kan wijzigen. U zult zien dat de samenstelling tijdens deze twee vergaderingen niet identiek was. Niet alleen kan de samenstelling worden gewijzigd in functie van beschikbaarheid en in functie van eventuele bijzondere expertise in specifieke fiscale onderwerpen of materies, het is vooral de representativiteit en het evenwicht die belangrijk zijn.

Wat is de praktische werking? Om het overleg werkbaar te houden, wordt het aantal externe experts beperkt tot tien en vertrouwen we op de representativiteit. De praktijkmensen hebben ten slotte ook regelmatig onderling contacten om informatie te delen. Namens de Vlaamse Belastingdienst wonen ook zes ambtenaren de vergaderingen van de reflectiegroep bij. Er zijn dus zestien deelnemers in totaal. De administrateur-generaal van de Vlaamse Belastingdienst treedt op als voorzitter. Om het overleg praktisch werkbaar te houden, lijkt een verdere uitbreiding niet aangewezen.

De werkgroep is louter informatief en publiceert dus geen publieke adviezen. De reflectiegroep heeft geen reglementair of wettelijk kader, er worden dus geen officiële adviezen uitgevaardigd. Het doel van het overleg is te informeren en te overleggen, maar de finale beslissing komt enkel VLABEL toe. Bij de bespreking van bepaalde onderwerpen wordt trouwens niet noodzakelijk naar een consensus gestreefd. Er hoeft geen unanimititeit te worden bereikt binnen de groep. Het heeft dan ook geen zin om officiële notulen of adviezen bekend te maken als er geen anonimiteit is.

Het belangrijkste blijft voor mij dat de standpunten van VLABEL behoorlijk goed onderbouwd zijn, duidelijk en transparant zijn, en zorgen voor rechtszekerheid en gelijkberechtiging van de belastingplichtigen. De reflectiegroep is daarvoor de ideale toetssteen. Als er te veel discussies zijn, moet er een decretaal initiatief worden genomen. Dat is mijn overtuiging.

Wat denken de externe experts zelf? Ik zou dit antwoord willen beëindigen met het citeren van een van de eminente leden van de reflectiegroep, met name professor en erenotararis Héléne Casman, die uiteraard haar toestemming heeft gegeven om haar naam bekend te maken, en die het volgende zei – ik citeer haar letterlijk: “VLABEL heeft zelf het initiatief genomen voor de oprichting van deze reflectiegroep. Daarmee bevestigt ze haar bereidheid tot discussie, haar openheid en haar toegankelijkheid. Ik heb daar veel respect voor. Welke andere administratie doet dat?”

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Minister, ik wil aansluiten op het citaat van het eminent lid dat u hebt gegeven. Overleg met het terrein, met De Ambrassade, is belangrijk en een goede zaak. De discussie over de reflectiegroep moet ook zijn dat VLABEL zijn autonomie kan behouden. Ik ben blij dat u dat bevestigt. Op 8 maart hebben we die discussie ook gevoerd naar aanleiding van de vraag om uitleg van de heer Lantmeeters. VLABEL moet de interpretatie voeren die hij denkt te moeten voeren binnen het decretale kader. Als het verder gaat, moet het naar het parlement komen.

Minister, ik ben blij dat u bevestigt dat er geen achterkamerpolitiek wordt gevoerd – dat staat ook in het verslag –, zeker niet voor individuele gevallen, maar ook niet voor standpuntbepalingen van VLABEL, al dan niet strenger dan het vroegere federale ministerie van Financiën. Daarover ging de discussie toen. Ik hoop dat u duidelijk zegt dat VLABEL een zelfstandige administratie is en autonoom beslist over zijn standpuntbepalingen, zich moet en mag informeren op het terrein met betrekking tot de praktijkkennis. Dat is evident.

Indertijd was de reflectiegroep gestart onder een ander gesternte, dat we gelukkig in de commissie hebben beperkt. Ze mag niet aan achterkamerpolitiek doen. Ik ben daarom blij dat u openbaar gaat maken wie daarin zit, zodat we kunnen aftoetsen dat er geen individuele gevallen via een andere weg worden behandeld door VLABEL. Dat was absoluut niet de bedoeling en dat mag ook niet gebeuren.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

Jan Peumans (N-VA): Minister, ik vind uw opmerking interessant dat als er te veel discussies zijn, er decretale initiatieven moeten worden genomen. Op dit moment voeren we een debat in het parlement om na te gaan hoe we een ex-postevaluatie kunnen doen van decreten. Het onderliggend decreetgevend werk ken ik niet, maar het kan interessant zijn dit als een case te nemen om een evaluatie te doen van wat decretaal is beslist en wat in aanmerking komt om te evalueren. Daar heeft het parlement over het algemeen weinig aandacht voor. Binnenkort zullen het Uitgebreid Bureau en het overleg met de commissievoorzitters onderzoeken of er op dat vlak geen initiatief kan worden genomen. Als kersverse voorzitter staat u daar misschien nog voor open. U bent onbezoeeld. Dat kan interessant zijn. Ik geef dit mee als suggestie.

Jos Lantmeeters (N-VA): In het verleden heb ik toenmalig minister Turtelboom een beetje opgejaagd om werk te maken van het inwinnen van inlichtingen in de praktijkwereld. Minister, u bent daarmee akkoord gegaan en ik kan ook volledig akkoord gaan met de inhoud van uw antwoord. De heer Bertels heeft schrik van achterkamerpolitiek, maar misschien is hij wel bang van zijn eigen schaduw. Men moet niet bang zijn als men de taak van VLABEL kent. Het is aan VLABEL om bepaalde beslissingen te nemen. Hoe VLABEL tot die beslissingen komt, kan me weinig boeien. Het enige wat me interesseert, is dat VLABEL antwoorden geeft en stellingen inneemt die juist zijn en niet ingaan tegen het decreet. Dat was aanvankelijk de reden waarom we hebben gepleit voor de oprichting van een bepaald overleg. Dat heeft geresulteerd in deze reflectiegroep. Het is van belang dat VLABEL geen standpunten inneemt tegen bestaande decreten.

Ik geloof niet dat de anonimiteit ook maar enige ongerustheid met zich meebrengt. Het tegendeel zou waar zijn, mochten we met een vaste werkgroep zitten. Het zou tot bepaalde wrijvingen kunnen komen wanneer bepaalde mensen bekend moeten maken en verplicht worden er deel van uit te maken. Dan krijgen we een discussie met de reflectiegroep, terwijl we ons als parlement moeten richten op de werking van VLABEL. Neemt VLABEL de juiste standpunten in?

Ik kan me volledig vinden in het antwoord van de minister. Als er discussie is, moeten we overgaan tot het indienen van voorstellen of ontwerpen van decreet.

Minister, u hebt daarin 100 procent gelijk. Als de heer Bertels niet akkoord gaat met de werking van de reflectiegroep, staat het hem vrij om een voorstel van decreet in te dienen waarbij die reflectiegroep op een officiële wijze in het leven wordt geroepen. Ik weet niet of hij daarvoor een voldoende meerderheid zal krijgen. Pas op, ik heb niet gezegd dat ik met hem meega. Wat hij vraagt, is in strijd met het decreet zelf. De vraag om standpunten in te nemen om het decreet te waarborgen, is een standpunt tegen het decreet zelf. Daarin kan ik me helemaal niet vinden.

Waar ik me wel kan vinden, is de werkgroep. Minister, hou ook rekening met uw gekend voortschrijdend inzicht, want nog niet alle problemen zijn van de baan. Er zijn heel wat problemen van de baan, die worden voorkomen doordat VLABEL geen standpunt inneemt dat in strijd is met het decreet. Maar af en toe gaat er een ballonnetje iets te snel de lucht in. Ik verwijs naar de discussie die u zelf mee hebt gevoerd enkele weken geleden over het standpunt van VLABEL over de levensverzekeringen, waarbij bepaalde kinderen in bepaalde gevallen belastingen zouden kunnen betalen op gelden die ze nooit zullen ontvangen.

Zulke discussies kunnen beter op voorhand worden gevoerd in plaats van naderhand in de pers. Dat geeft de mensen geen enkel vertrouwen en geen rechtszekerheid. Die discussies zou ik willen vermijden. Daarom is die reflectiegroep in het leven geroepen. Misschien kan dat hier en daar wat worden bijgestuurd.

Minister, u hebt me op een schriftelijke vraag geantwoord dat de werkgroep een eerste keer is samengekomen op 6 juni. Ik heb net vernomen dat die in september opnieuw is samengekomen. Ik kan niet eisen en verwachten dat alles perfect verloopt, maar wel dat er continu kan worden bijgestuurd. Minister, stuur dat af en toe bij zodat alle discussies kunnen worden vermeden en mensen niet nodeloos ongerust worden gemaakt.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, collega Lantmeeters is bijna beter geïnformeerd over de fiscale werkgroep dan uzelf, maar tot daar aan toe. Ik wil u vooral bedanken dat u zonder dralen werk hebt gemaakt van het antwoord dat u hebt gegeven voor de zomer, waarin u had beloofd dat er een procedure zou komen en dat er volledige transparantie zou zijn. Dat is nu een feit. Vroeger was er onduidelijkheid, en die is nu weg. U zult ook de lijst overmaken van de mensen die deelnemen aan die reflectiegroep.

Zoals die reflectiegroep nu georganiseerd, transparant en regelmatig samenkomt, hebt u een mooi platform gecreëerd om ervoor te zorgen dat onduidelijkheden uit het verleden niet meer zullen plaatsvinden, of maximaal kunnen worden vermeden zodat we in het parlement niet meer om de haverklap worden geconfronteerd met de vraag om decretaal in te grijpen. De groep die nu door de minister is gecreëerd, moeten we het vertrouwen geven en laten werken. Dat is een belangrijke stap vooruit om discussies die we hier vaak hebben gevoerd, niet meer te moeten voeren.

Vorige keer heb ik gesuggereerd om in die werkgroep enkel mensen te zetten die geen particuliere of persoonlijke belangen hebben. Degenen die deel uitmaken van die groep, zouden beter ofwel emeriti zijn, zoals u net hebt genoemd, ofwel sectoren vertegenwoordigen of academici zijn. Dat zijn de mensen die het gemakkelijkste de stap naar het algemeen belang kunnen zetten.

Minister, ik wil u vooral bedanken voor de klaarheid en de snelheid waarmee u dit probleem hebt aangepakt.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik heb inderdaad snel gehandeld, maar ook VLABEL heeft dat gedaan. Het is de verdienste van de heer Lantmeeters die het op de

agenda heeft gezet. Ik geef u daarvoor een pluim, mijnheer Lantmeeters. Ik heb een parlementaire reflex, mijnheer Peumans, want als je als volksvertegenwoordiger iets op de agenda zet en het wordt gerealiseerd, dan is dat plezant.

Mijnheer Bertels, als ik letterlijk zeg in mijn antwoord: "Zoals ik u al aangaf, is het doel van het overleg te informeren en te overleggen, en de finale beslissing komt altijd VLABEL toe", dan begrijp ik uw ongerustheid, maar ik heb het twee keer gezegd. Het is VLABEL die de beslissingen neemt, niet die reflectiegroep. Dat is geen verkozen parlement. Wij nemen hier de beslissingen, wij zijn het hoogste orgaan. De reflectiegroep informeert en overlegt.

Mijnheer Peumans, er zit hier niet alleen een onbezoedelde voorzitter, maar ook een onbezoedelde minister. In mijn vorig leven als staatssecretaris voor Privacy heb ik geleerd dat het heel belangrijk is dat we de maatregelen die we nemen, tijdig evalueren, nooit voor onbepaalde tijd invoeren en durven aan te passen. Wij politici en ministers doen veel te vaak alsof een beslissing is wat ze is en altijd zo zal blijven. We moeten veel meer evalueren, analyseren en de moed hebben om aan de mensen te zeggen dat de situatie, de tijden, de omstandigheden veranderd zijn en dat we onze wetgeving dus moeten bijsturen. Daarom vind ik het een ongelooflijk boeiend voorstel van de parlementsvoorzitter om af en toe na te gaan of onze decreetgeving nog wel beantwoordt aan de noden en de realiteit en geen onbedoelde neveneffecten heeft.

Ik kan natuurlijk niet uitsluiten dat mijn woordvoerder opeens een vraag van een financiële krant over een concrete situatie krijgt. We kunnen dan proberen ons te verstoppen, maar ik heb enkel gezegd dat het voor mij niet de bedoeling kan zijn dat iemand belastingen moet betalen op iets wat hij nooit zal hebben. Dat lijkt me een niet meer dan eerlijk principe. Verder heb ik de directeur van VLABEL gevraagd dat te bekijken en te bespreken in de reflectiegroep. Als er geen oplossing voor is, moeten wij de verantwoordelijkheid nemen om dat decreetaal aan te passen. De eindverantwoordelijkheid ligt immers altijd hier.

Geef de reflectiegroep nu een kans. De leden proberen op een correcte manier te werken. Het is geen geheim genootschap van de minister zoals sommigen durven te beweren. Integendeel, het is een reflectiegroep waar blijkbaar nood aan was. Laten we hopen dat we tijdig bepaalde zaken durven te evalueren.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Mijnheer Lantmeeters, ik heb twee vragen gesteld en niet eens een voorstel van decreet ingediend. Ik kan ook moeilijk een voorstel indienen dat tegen een decreet ingaat. U moet de zaken dus niet omdraaien.

Minister, met een reflectiegroep zoals u die nu schetst, namelijk een die het algemeen belang moet dienen, kunnen we helemaal akkoord gaan. Het belangrijkste is dat u blijft benadrukken dat het om overleg gaat waarbij VLABEL de autonome bevoegdheid behoudt om de decreetgeving te interpreteren en dat er geen groep mag ontstaan die vooraf de standpunten van VLABEL moet controleren of aftoetsen. We hebben geen nood aan een lobbygroep. Ik had het woord niet in de mond genomen, maar u gebruikte het wel, minister. We hebben dus geen drukingsgroep nodig, wel een groep die reflecteert samen met VLABEL, die bevoegd blijft. We moeten erover waken dat dat uitgangspunt niet verwordt tot iets anders.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over nummerplaatherkenning – 58 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Paul Van Miert

De voorzitter: Mijnheer Van Malderen, als kersvers commissievoorzitter moet ik u natuurlijk niet uitleggen wat het verschil is tussen een vraag om uitleg en een schriftelijke vraag. Toch wil ik u erop wijzen dat u in uw vraag om uitleg verschillende types vragen stelt. Na rijp beraad vonden we het dan ook verstandig dat de minister mondeling antwoordt op de vragen over politieke en beleidsaspecten en dat hij u de cijfers op papier bezorgt.

U hebt het woord, mijnheer Van Malderen.

Bart Van Malderen (sp.a): Dat is een zeer goede manier van werken, voorzitter. Eerst de cijfers opvragen zou heel wat tijd vergen en daarom heb ik de vragen gekoppeld. Maar ik heb uiteraard geen probleem met uw werkwijze.

Minister, er is daarnet al verwezen niet alleen naar uw voortschrijdend inzicht, maar ook naar uw engagement in de Federale Regering om ervoor te zorgen dat iedereen een faire bijdrage aan onze samenleving levert. Vandaag doet u dat ook in Vlaanderen en de Vlaamse fiscaliteit en in het bijzonder in de verkeersbelasting. Niet iedereen betaalt zijn verkeersbelasting en we zoeken naar zo efficiënt mogelijke manieren om die bijdrage toch bij iedereen te innen.

In 2014 heb ik uw voorganger daarover al ondervraagd. Ik vroeg meer bepaald hoe de Vlaamse Belastingdienst op een eenvoudige manier toegang kan krijgen tot de gegevens van de ANPR-camera's voor nummerplaatherkenning die lokale besturen en politiezones opstellen en gebruiken. Dat netwerk van camera's strekt zich over heel Vlaanderen uit en kan de nodige diensten bewijzen.

In 2014 kreeg ik het antwoord dat het een interessante vraag was, maar dat er een onderzoek liep. Onlangs lasen we in een artikel van de krant De Morgen dat het 'proefproject', zoals het toen werd genoemd, van politiediensten en Vlaamse Belastingdienst niet geslaagd is. Na omstandig onderzoek blijkt de politie niet bevoegd te zijn om wanbetalers aan de kant te zetten als ze door een ANPR-camera worden opgemerkt. Agenten kunnen dus niet het verschuldigde bedrag innen of de bestuurders beletten verder te rijden. Dat is de bevoegdheid van de ambtenaren van de Vlaamse Belastingdienst.

Ik heb hier een reeks vragen bij. Sommige zijn inderdaad informatief van aard, maar u zult merken dat er ook enige politieke reflectie in zit.

Op basis van welke gegevens is men tot deze belangrijke conclusie gekomen?

Wat zijn nu de specifieke bezwaren op het vlak van privacy? Daarnaar werd ook in het artikel verwezen. Deze vraag prikkelt me omdat diezelfde camera's wel uur na uur worden gebruikt om tijdelijk de privacy van mensen te schenden op het moment dat ze een overtreding begaan. Het argument privacy werd trouwens ook gebruikt toen de camera's voor het eerst werden geplaatst, maar de federale overheid is er blijkbaar in geslaagd de wettelijke basis te leggen om vandaag met die camera's zonder inbreuk op de privacy overtredingen te kunnen vaststellen.

Kunt u me uitleggen waarom dit onderzoek twee jaar heeft aangesleept? Ik wil graag de factoren kennen die tot deze lange duur hebben geleid.

Was het basisprobleem dat de federale politie geen vaststellingen kan doen voor de Vlaamse Belastingdienst niet sneller vast te stellen, zodat er andere denksporen konden worden onderzocht?

Wat zijn de concrete gevolgen van het negatieve antwoord? Dat antwoord krijgt wellicht wat meer reliëf als we ook een overzicht krijgen van de resultaten van het onderzoek van de administratie naar het gebruik door de belastingdienst van de gegevens van de ANPR-camera's van lokale besturen en politiezones.

Welk bereik heeft het proefproject gehaald?

Ik las dat men speelt met het idee om mensen van VLABEL fysiek aanwezig te laten zijn bij de WODCA-acties. De politieagent laat de bestuurders blazen en controleert verzekerings- en identiteitspapieren en iemand van VLABEL controleert dan of de verkeersbelasting betaald is. Vindt u dat echt een werkbaar alternatief? Welke repercussies heeft dat op de inzet van het personeel? De WODCA-acties vinden geconcentreerd in bepaalde periodes plaats, heel vaak ook in het weekend en 's nachts. Vindt u dat een toonbeeld van synergie en efficiëntie?

Bent u bereid om met de federale overheid besprekingen te starten om de legale belemmeringen op te heffen? Volgens mij moet dat bespreekbaar zijn, en ik ben gerust bereid om onze federale collega's het signaal te geven dat we heel graag zouden hebben dat er op dat vlak iets gebeurt. Een initiatief zullen we zelfs vanuit de oppositie heel graag steunen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Dank voor uw vraag, mijnheer Van Malderen.

Na de overname van de inning van de verkeersbelastingen is de Vlaamse Belastingdienst snel gestart met het gebruik van eigen nummerplaatsscanners om de efficiëntie van de controle op de verkeersbelastingen, vooral voor personenwagens, significant op te drijven – met groot succes overigens.

Daarna werden voor de vrachtwagens controles opgezet die gebruikmaakten van de camera's uit het Weigh In Motion-systeem van het Agentschap Wegen en Verkeer. Hoewel ook dat een succes mag worden genoemd, bleef de Vlaamse Belastingdienst zoeken naar mogelijkheden om beide controletypes aanzienlijk uit te breiden. De collega's van Wegen en Verkeer beschikken immers maar over een beperkt aantal locaties met camera's, voornamelijk boven snelwegen.

Op dat moment – ik was toen inderdaad als federaal staatssecretaris voor Privacy actief – is het idee ontstaan om handig in te spelen op de groeiende interesse van politiezones in ANPR-cameraschilden, en hun camera's mettertijd te benutten voor controles op vrachtwagens én personenwagens. Het initiële idee was om voor beide types voertuigen een black list van wanbetalers op te laden naar de databanken van de politie. Die zou dan zelf de gesignaleerde wanbetalers staande kunnen houden en hun voertuig desgevallend kunnen immobiliseren tot de achterstallige verkeersbelasting bij de Vlaamse Belastingdienst zou zijn voldaan.

Ik maak nu even een onderscheid tussen vrachtwagens en personenwagens. Voor vrachtwagens werd het proefproject uitgewerkt, werd een privacymachtiging verkregen en werd de controlemethodiek gefinetuned. De vrachtwagens die door de politiecamera's worden geregistreerd, krijgen een bericht van de Vlaamse Belastingdienst dat ze kennelijk niet in orde zijn met de verkeersbelasting en zich onmiddellijk in regel moeten stellen. Het project in Turnhout loopt nog steeds voort, maar door de invoering van de kilometerheffing en de specifieke controles daarop is het niet opportuun het ook in andere politiezones uit te rollen. Het gaat om een proefproject, en in dat geval moeten we analyseren, conclusies trekken en bijsturen.

Voor personenwagens heeft grondig juridisch onderzoek uitgewezen dat het initiële opzet niet haalbaar was, omdat de politie geen personenwagens staande kan houden louter op basis van niet-betaalde verkeersbelastingen. Ook een onmiddellijke afhandeling door niet-fiscale ambtenaren is niet mogelijk. Het in de Vlaamse Belastingdienst gevoerde juridisch onderzoek werd door Centrex, het studiecentrum van de federale politiediensten, bevestigd. Politiediensten zijn niet bevoegd om toezicht uit te oefenen op de naleving van de bepalingen van de Vlaamse Fiscale Codex inzake verkeersbelasting. Ze kunnen niet zelf overgaan tot aanhaling en inbeslagname van voertuigen om de loutere reden dat er nog verkeersbelastingen verschuldigd zijn.

Het feit dat de politie niet eigenmachtig kan optreden, betekent echter niet dat er niet intensief met politie en andere controle instanties wordt samengewerkt. Samenwerken met de politie tijdens controleacties, zoals de WODCA-acties, heeft zijn nut al bewezen. Dat is immers zowel voor de controlerende instanties als voor de burger een heel efficiënte manier van controleren. Verschillende zaken, keuringsattesten, rijbewijs, verzekeringspapieren, mazout, lading, verkeersbelastingen, worden gelijktijdig gecontroleerd. Controleren of voertuigen in orde zijn met allerlei formaliteiten is trouwens ook een heel belangrijk element in de strijd tegen de sociale dumping. Daarvoor moeten we dus samenwerken. We kunnen het niet aan andere instanties overlaten.

Om kort te gaan, als we het aanvankelijke einddoel, controle op vracht- en personenwagens via ANPR van de politiezones, niet kunnen bereiken, dan bleek dat qua kosten-batenverhouding geen interessant project te zijn.

Uiteraard werd en wordt wel sterk ingezet op de eigen controlediensten en de bijbehorende performante controleapparatuur. De Vlaamse Belastingdienst kan erg mooie resultaten voorleggen voor verkeersbelastingen die door controles alsnog werden betaald, verhoogd met de nodige boetes. Ik heb trouwens vorige week op het terrein tijdens een actie in Aalst zelf kunnen vaststellen hoe performant de controles op de verkeersbelasting verlopen. Iemand die er staande werd gehouden, bleek niet één, maar vier of vijf openstaande facturen van verkeersbelasting te hebben. Het ging om een auto van een bedrijf. Er werd tot onmiddellijke inning overgegaan en op één voormiddag werden daar mijn en uw inkomen samen opgehaald, mijnheer Van Malderen. Er wordt dus performant gewerkt en er worden ongelooflijke resultaten geboekt.

Belangrijk is dat het bij de Vlaamse burgers en bij de Vlaamse bedrijven goed is doorgedrongen dát er gecontroleerd wordt. We willen geen heksenjacht organiseren, maar we mogen de eerlijke burger die wel zijn verkeersbelasting betaalt, niet benadelen. Ik doe dat dus niet, mijnheer Rzoska, om de Vlaamse verkeersbelasting met 25 miljoen euro op te trekken. Ik doe dat vooral omdat deze belasting op een eerlijke manier moeten worden betaald, en als iedereen dat effectief doet, kan ze misschien zelfs naar beneden. Er moet dus een reële pakkans zijn.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp·a): Over één ding, minister, zijn we het duidelijk eens. We moeten een hoge pakkans hebben. Die leidt er wellicht toe dat er minder mensen in overtreding gaan. Dat heeft misschien niet meteen de grote budgettaire consequenties die de minister van Begroting soms nodig heeft, maar dat is ook niet het doel. Idealiter komen we tot een situatie zonder overtredingen, omdat mensen gewoon fair bijdragen. Dat iedereen bijdraagt, is een van de voorwaarden voor een draagvlak voor een eerlijke fiscaliteit.

De vraag is wel wat we efficiënt noemen.

Ik heb op sommige vragen geen antwoord gekregen. Waarom heeft het twee jaar geduurd voor we tot die conclusies zijn gekomen? U hebt het project toegelicht,

maar sommige juridische vragen leken me sneller beantwoordbaar te zijn. We kunnen het blijkbaar wel doen als het gaat over verzekeringen. We hebben het kunnen doen voor vrachtwagens, maar voor personenwagens lukt het niet.

Minister, u verwijst naar juridische bezwaren. Goed, ik snap dat, maar alstublieft, geef ze dan. En bent u bereid die juridische bezwaren in dialoog met het federale niveau aan te pakken? Als er barrières zijn dat u dat niet kunt, wat let er ons dan dat de politie het morgen wel kan?

Uw antwoord laat me in het ongewisse. U verwijst naar het proefproject voor vrachtwagens in Turnhout. U verwijst ook naar controles in het kader van WODCA-acties, waar verschillende zaken tegelijk worden gecontroleerd. U zei dat het niet economisch efficiënt bleek te zijn. Betekent dat dat die piste wordt gesloten en dat VLABEL volledig terugvalt op de eigen camera's, waarvan u terecht zegt dat ze vooral op de snelwegen staan en dat er een hoge investeringskost is om die desgevallend uit te breiden? Het gaat ook over de punctuele controles die men doet en zoals u er een hebt bijgewoond. Is dat vanaf vandaag de strategie van VLABEL? Verlaten we de andere pistes? Dit is een informatieve vraag, minister, omdat uw antwoord mij in het ongewisse laat.

Ik betreur dat er in heel Vlaanderen een bos van camera's staat die dit technisch aankunnen, maar waar er geen gebruik van wordt gemaakt. Als we daarnaast nog eens camera's moeten plaatsen, heb ik vragen bij de efficiëntie van een en ander.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Dit was een proefproject. Op een bepaald moment maak je een analyse en een evaluatie. Als er dan juridische bezwaren zijn dat iets niet kan, wel, dan kan het niet. Als je dan een kosten-batenanalyse maakt, dan zeg je: oké. Wat u nu vraagt, is of de politie vragende partij is. Tussen de opstart van het proefproject in 2014 en 2016 is er in dit land een en ander gebeurd. Dat is maar een vermoeden: ik kan dat niet staven met feiten. De politie is nu geen vragende partij om per se de verkeersbelasting van de voertuigen te controleren. De politiediensten in dit land hebben op dit moment andere prioriteiten. Dit nu openbreken en per se willen dat de politie dit doet, lijkt me geen prioriteit. Dat is niet mijn verantwoordelijkheid, maar die van het federale niveau en van de politiediensten. Ik ben minister van Financiën. Voor vrachtwagens loopt dat door, dat is niet stopgezet. Er zijn wel nieuwe gegevens.

Camera's die ergens hangen, moeten altijd een welbepaald doel hebben. Het moet duidelijk geformuleerd zijn wie de informatie die via die camera's binnenkomt, moet behandelen en wie die beelden beheert. Als het een pleidooi is om alle camera's in dit land voor iedereen open te stellen en voor om het even wat te gebruiken, dan zult in mij een ideologische tegenstander vinden.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Minister, die laatste uithaal – is het een uithaal of een karikatuur? – is compleet overbodig. Ik heb dat nooit gevraagd. U schetst een aantal voorwaarden voor goed gebruik die we delen. Voor veel misbruiken en inbreuken gebruiken we vandaag bestaande infrastructuur en technologie. Als het gaat over verkeersbelastingen, kan het voor de ene wel en voor de andere niet.

Ik vraag alleen om die technologie optimaal te benutten. Dat is een kwestie van efficiëntie. U zegt te botsen op juridische bezwaren, maar u neemt niet het initiatief om wetgevend werk te doen of te laten doen om die barrières weg te nemen. Dat is een vaststelling, en dat betreur ik. Vanwege het onhaalbare wordt het haalbare vaak niet gedaan. Waarvan akte.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Het inningspercentage van de verkeersbelastingen in dit land ligt echt niet aan de lage kant. Er zijn nu eenmaal prioriteiten. Ik heb me laten vertellen dat het aantal mensen dat verkeersbelastingen betaalt, al dicht tegen de 99 procent aanleunt. Degenen die niet betalen, kunnen worden betrapt, en daar gaat het over. Als we alles in het werk moeten stellen om een klein deel ... Ik wil wel, maar dan wil ik het ook voor andere zaken doen. Dat maakt voor mij geen verschil uit. Er is een hoog inningspercentage, en u geeft de indruk dat VLABEL zijn werk niet doet.

Vorige week heb ik aan de heer Rzoska uitgelegd waarom de verkeersbelastingen stijgen in de begrotingsopmaak 2017. En u houdt hier een pleidooi om nog strenger te worden en nog meer middelen in te zetten. Dat we dat efficiënt moeten gebruiken, dat kan. Maar als er juridische bezwaren zijn en er is een kosten-batenanalyse gemaakt, dan zie ik niet in waarom we daarop moeten blijven doorgaan. Dat er een verschil is tussen 2014 en 2016: ja. En dat er andere inzichten waren: ja. Maar ondertussen moet u bekennen dat er andere elementen zijn en dat er dan een voortschrijdend inzicht is.

Bart Van Malderen (sp-a): Minister, met dat laatste raakt u echt 'the heart of the matter'. In uw beleid zegt u dat u mensen gaat inzetten en bijkomende initiatieven gaat nemen om die 1 procent mensen die met niets in orde zijn – want die zullen ook niet in orde zijn met de keuring en met de verzekering – te pakken. Wij stellen net voor dat u een bestaand netwerk van camera's gebruikt, en dat u zo de pakkans verhoogt. Dan doet u iets wat voor uw diensten goedkoper kan werken, en dat weigert u. Nogmaals, waarvan akte.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.